

ELŐFIZETÉS.

HELYRE:

Egy évre ..... 28 korona.
Fél évre ..... 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 32 korona.
Fél évre ..... 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 397.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 191.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, december 10.

Felbomlóban az egész oláh hadsereg.

(Meghiúsult orosz támadások.)

Berlin, december 9. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

A Somme-területen egyes órákban heves ágyuharc folyt. Ejjel Le-Transloy melletti állásaink ellen előrenyomuló erős járőrök tüzeléssel közelharcban visszautzták. Ez alkalommal számos ausztráliait fogtunk el.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

A Naroc-tótól északra a Skory-szorosban tüzérségi előkészítés után több orosz század eredménytelenül támadta meg állásainkat.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Kirlibaba és a Bistric-völgy között az oroszok erős támadásokat indítottak, amelyek nagy veszteségük mellett, legnagyobb részt tüzelésükben, meghiúsultak. Dornawatrától északra elvesztett területet a támadó drágán fizette meg. Az oroszok jelentékeny erőparálásuk ellenére Trotusul völgytől délre általában balul sikerült támadások alkalmából, csak csekély helyi sikereket értek el.

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

A IX. hadsereg balszárnya megsemmisítette azokat a román hadosztályokat, melyek Sinajától északkeletre fekvő szorosok felől délkelet felé kívágnak igyekeztek magukat. Több ezer embert elfogtunk, sok ágyut zsákmányoltunk. A hadsereg jobbszárnya és a gyorsan előnyomuló dunai hadsereg előtt az ellenség teljes visszavonulásban van. December 1-je óta a románok eme két hadsereggel szemben, amennyire a csataterék futólagos áttekintéséből egyelőre megállapítható, több mint 70.000 embert, 184 ágyut és 120 gépfegyvert veszítettek. A számok magassága világos következtetést enged a szövetséges csapatok sikerének nagyságára. Mutatja a román hadsereg felbomlásának mértékét, amelynek ves-

— egy akácfát sem ...

Az a nemzet, amely csak büntetni tud, de jutalmazni nem: igazságos nemzet-e? Szabad-e nekünk, becsületes magyaroknak igazságtalannak lennünk? Van-e valaki ebben az országban, aki ennek a terhét elvállalná?

Emlékezzünk csak vissza azokra a rettenetes napokra, mikor a megdöbbenés torkunkra fojtotta a fájdalom sikoltását, midőn nem mertünk felismerni a rettenetes valóságra, hogy legutáltabb ellenségünk, az oláh: varangyos bockorával Erdély szentséges földjét taposva. Hogy nincs senki, aki utjába állt volna, hogy sötét éjszakán székely talvak lángja világítsa meg üvöltő, mámoros csapatoknak utját s maguk előtt, mint a barmot hajtják küzdő véreink otthon maradt asszonyait és gyermekeit.

Rettenetes volt ez a fájdalom. A torkunkból először kiszökken két-ségbeesés epéje kit öntött le, kit piszkolt be? Kire támadt méltatlan, de vad haraggal a dühében elvakult beavatatlanok serege? Egyetlen emberre! Egy lélekben-tesiben egész emberre, ki vasmellét vetette oda a dühöngő áradatnak s erős lélekkel harsogta oda: Viselem a felelősséget! Várjatok mielőtt megköveznétek, most is azt mondom. Jóra fordul minden s — Erdélyből egyetlen akácfát sem lesz az oláhoké soha!

De a vad gyűlölet nem ismert hátrált. A sár tovább fröccsent a legelső miniszter kabátjára s a dobálók szitka nem szűnt meg ...

... mindaddig, amíg egyszer csak azt vették észre a vádolók, hogy — nincs miért vádaskodniok, hogy nemcsak Erdély földjén nincs többé oláh, de a mi vitézeink járnak benn a messze oláh föld rónáin, bércsein.

Mit kellene tenni ilyenkor annak, aki igazságra született?

Minden erkölcsi törvény azt parancsolja, ugy-e, hogy le kellene vonnia elhamarkodott ítéletének következményeit s bevallani: — Tévedtem, igazságtalannul vádoltalak!

Megtették-e ezt a vádolók? Vagy Magyarország miniszterelnökéről csak rosszat szabad mondani, — érdemeit elismerni nem szabad?

Nem árt, ha olykor-olykor szétnézzünk a saját házuk előtt s meglátjuk a saját hibáinkat is, mert ha egy nemzet csak büntetni akar, de jutalmazni nem: bezárja maga előtt a tisztelet kapuját. (:)

tesége halottakban és sebesültekben a foglyok számával arányban áll. A zsákmány, tábori szerekben és hadianyagban, áttekinthetetlen.

Macedóniai hadszíntér:

Monasztirtól északra, a Paralovótól északkeletre fekvő magaslati állások erős tüzérségi tűz alatt állottak, amelyet a Cerna-hajlásban könnyen visszavert támadások követtek. A Tahinos-tó felső részétől keletre bolgár előőrsek visszavertek egy angol századot. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megsemmisítettük

a Sinajától menekülő sereget

— Hetvenezer fogoly, 184 ágyu nyole nap alatt. —

Budapest, december 9. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

Az ellenség a dunai hadsereg és Falkenhayn gyalogsági tábornok hadseregének jobbszárnya előtt teljes visszavonulásban van. Azokat a román erőket, amelyek még megkísérelték, hogy a hegység felől hátráló román hadsereghez csatlakozást találjanak, teljesen megsemmisítettük. December 1-e óta eme hadsereget zsákmánya több mint 70.000 főnyi legénység, 184 ágyu, 120 gépfegyver, megszámlálhatatlan hadianyag.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A Trotusul völgyében, továbbá Kirlibaba és a Bistric-völgy között az ellenség tegnap újra nagy erővel támadta meg állásainkat. Néhány helyi sikertől eltekintve, a támadások eredménytelenek voltak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Pripjattól délre nem volt esemény.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

A helyzet változatlan. Hótor altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mi legyen a királyi hitlevélben?

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az országos, királyi hitlevél szerkesztő bizottság ma délelőtt Csernoch János hercegprímás elnöklésével ülést tartott, amelyen az összes tagokon kívül megjelentek, még Tisza István gróf miniszterelnök, Balogh János igazságügyminiszter és Jankovich Béla kultuszminiszter.

Illés József a bizottság előadója, rámutatva a hitlevél fontosságára, ismerteti, az előadói tervezetet, amely az 1867-ben becikkelyezett hitlevél alapján készült. Majd foglalkozott azzal a kérdéssel, helyes lenne-e a hitlevél szövegének megváltoztatása, és azt feleli, hogy nem lenne helyes. Mert szerinte a megváltoztatás a szilárdság gyengítését, az ellenállóképesség csökkenését jelentené. A hitlevél csak ünnepélyes megerősítése az alkotmánynak. 1867-ben a hitlevéllel pecsételte meg a nemzet és király közti bizalmat az országgyűlés és ugyanez a célja ennek a hitlevélnek is, amelyet most a bizottság megpirálása alá bocsát.

Apponyi Albert gróf azt mondja, hogy valószínűleg az előadó maga sem tartja feltétlenül helytállóknak a hitlevél megváltozhatatlanságáról szóló tanításait, mert hisz az alkotmány esetleges megváltoztatása a hitlevél megváltoztatását feltétlenül megkövetelné. Hangoztatja, hogy öfelsége címében a császári és királyi sorszámnak paritásosan kell érvényesülnie. A hitlevélnek így kell kezdődnie: „Mi IV. Károly, Isten kegyelméből Magyarország királyja és Ausztriának e néven első császára.“ Miután az elhunyt uralkodó alatt is voltak alkotmányjogi nehézségek, legjobb lenne, ha a hitlevélben hangsúlyoznák az alkotmányjogi biztosítékokat. Ezek a királynak Magyarországon való tartózkodása továbbá hogy a trón várományosai olyan nevelést kapjanak, ami alkotmányunknak megfelel. Kiemelendő lenne, hogy ex-lexben ne lehessen elnapolni és fölőszlatni a parlamentet. Hangoztatni kívánja továbbá, hogy a hadseregben a nemzeti kívánások megvalósíttassanak.

Ezután Tisza István gróf miniszterelnök szólalt fel. Felszólalásában rámutatott arra, hogy a cím kérdésének megállapítása teljesen öfelsége elhatározásától függ és a kormány teljes felelőssége mellett történik meg. A hitlevélben abban a sorrendben és formában fog a megnevezés megtörténni, amint azt öfelsége megállapította. Az Apponyi Albert gróf által felvetett kérdésekre később fog válaszolni.

Károlyi Mihály gróf hangsúlyozza, hogy pártja több módosítást óhajt tenni az 1867-es hitlevélben. Vállaljon a király kötelezettséget az ország közszabadságának, sajtószabadságának, gyülekezési és egyesülési szabadságának, biztosítására. Kötelezze magát a választások szabadsága és tisztasága megővésére. Kötelezze magát továbbá arra, hogy a hadseregben a nemzeti zászlókat és a jelvényeket visszaállítsák, és hogy a magyar vezényleti és szolgálati nyelv az 1867 évi XII. t. c. 11. szakasza alapján érvényesüljön. Vegyék bele a hitlevélbe, Bosznia-Hercegovinának és Dalmáciának Magyarországhoz való vissza csatolását. Részletesen ismerteti ezután a pártja által készített hitlevéltervezetet, amelynek egyik gondolata az is: nyújtson biztosítékot a király arra is, hogy az országgyűlés ellen karhatalmat nem alkalmaz.

Andrássy Gyula gróf szólalt fel. A hitlevél — ugymond — az uralkodó személyes becsületbeli garanciája a törvények megtartására. Szerinte nem szükséges a hitlevél alkotmány-

biztosítéki jellegét hangsúlyozni, politikailag pedig nem célszerű, főleg a háború idejében, katonai kérdéseket felvetni. Véleménye szerint meg kell tartani az eddigi hitlevelek formulázását.

A bizottság elhatározta, hogy úgy az előadó, mint Apponyi és Károlyi javaslatait sokszorosítottja és a bizottság tagjai közt szétosztatja. A legközelebbi ülés kedden lesz.

Koronázás előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A trónváltással kapcsolatos események gyors egymásutánban zajlanak le. Néhai öreg királyunk már örök álmát alussza ősei körében, ahol magyar barátok, kapucinusok örökönnek esendes pihenése fölött.

Még benne vagyunk a mély gyászban és máris folynak a koronázás előkészületei. Daliás vitéz királyunk, IV. Károly alkotmányos érzülete nem volna összeegyeztethető a koronázás elodázásával, mert vannak olyan felségjogok is, amelyeket csak a megkoronázott király gyakorolhat.

Osi magyar szokás, hogy a nemzet koronázási ajándékot ad királyának. Most fokozottan van alkalma a nemzetnek arra, hogy királyát megajándékozza. A harcban álló magyarok ajándéka a vitézség, amely most közvetlenül a koronázás előtt egyre több győzelmet arat ellenségeink fölött. Az itthon levők manapság szintén csak úgy róhatják le legméltóbban a szeretet adóját a királlyal szemben, ha a maguk módja szerint elősegítik végleges győzelmünket. Ehhez pedig a fokozott polgári munka mellett a legjobb frontmögötti eszköz a hadikölesön.

Most tehát a hazafias és a célszerűségi szempontokon kívül még a kipróbált magyar királyhűség is kötelességévé teszi minden magyar embernek a hadikölesön jegyzést. Ez különben a mai tökebőség és kevés kedvező gyümölcsötetési lehetőség mellett valósággal önmagával szemben tartozó kötelessége mindenkinek.

Az ötödik hadikölesőnek tehát még az eddigi hadikölesön kibocsátások eredményeit is felül kell múlnia. Hogy ez így is lesz, annak biztosítéka a tántoríthatatlan magyar hazafiság és királyhűség.

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a mai napig összesen 4.200.000 koronát jegyeztek. Fontosabb jegyzések a következők: Özv. Holländer Ignácné 5000, Lészai Sándor és neje 5000, Jakab Mór Buzsákpuszta 4000, Ehrenfeld Ignác 10.000, Filip Jakab 10.000, Filip Ignác 10.000, Szekerka Sámuel 2000, Rusz Zsuzsánna 2000, Sipos András 100 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál a mai napon 86.000 koronát jegyeztek. Összes eddigi jegyzés 3.727.000 korona.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál jegyeztek: K. I. 41.400, Zombory József 30.000, Dongó Béla 30.000, N. K. 24.000, Fülöp György 20.000, Visi Gyula 20.000, Halász Béla 20.000, B. T. 20.000, Somogyi László 20.000, Paulmann Albert 20.000, Bertalan Bálint 15.000, Hozdovits Ernő 15.000, Gazdag Sándor 15.000, Kövér Béla 15.000, Naschitz Arpad 15.000, Gyöngyösi István 15.000, Lukács Béla 15.000, Kálmán Kálmán 12.000, Brück Miksa 10.000, Rigler Emília 10.000, Rosénberg Andor 10.000, Papp Sándor 10.000, Szabó Géza 10.000, Tóth József 10.000, Rákányi Zoltán 10.000, F. A. 10.000, Trasser Miklós 10.000, Molnár József 10.000, K. B. 9.500, Sárny Tivadar 9000, Kóbor Emil és neje 8000, Braek Rezső 7000, Horn Mária 6000, Várhol László 5000, Tátray Emil 5000, Eisenmagen Oszkár 5000, Sugar Győző 5000, Szilassy Károly 5000, Sass Imre 5000, Gyulai Elemér 5000, Kovács Benedek 5000, Lázár Imre 5000, Skuteczky Miksa dr.

5000, Samek Adolf 5000, Spitzer Mária 5000, Temesvár sz. kir. város pénztára 4000, Neubauer Rezsőné 4000, Büchler Mór 2000, Klinda Nóra 2000, Spitzer József 2600, Hersdorfer Sarolta 1500, özv. Kecely Györgyné 1500, Rosenthal Zsigmond 1000, Aczél Endre 1000, Pesti Gábor 800, ifj. Holló István 500, Krausz Benő 350, Deixner Lujza 50 koronát. Mai jegyzések: 583.200 korona. Az összes eddigi jegyzések: 3.333.350 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma az alábbi jegyzéseket eszközölték: Priegl István dr. 2000, özv. Guttmann Samuné 2000, Goldstein Frigyes Marosborsa 2000. Egyéb jegyzések 6000 korona. Összes eddigi jegyzés 806.500 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál a mai napon 9850 koronát jegyeztek. Összes jegyzés 378.150 korona.

A Magyar Fakereskedők Hitelintézeténél újabb nagyobb jegyzések: Magyar Fakereskedők Hitelintézete Rt. (saját számlájára) 1.500.000, Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg ö királyi fensége Wien 1.500.000, Groedel Hermann báró 500.000, Fónagy Béla 200.000, K. k. pr. allgemeine Verkehrsbank Wien 150.000, Groedel Bernát báró, Fónagy Aladár vezérigazgató, Hilb Jenő dr. (részvényes), Sebők József, Erdélyi Mihály földbirtokos, Szegő és Kiss egyenként 100.000, Frank Adolf 75.000 korona.

Görögország még tárgyal az ententel.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Pester Lloyd jelenti Bécsből: Az athéni eseményekről újabb részletek ide még nem érkeztek és így, mint eddig, továbbra is az entente hireire vagyunk rászorulva, amelyek sok tekintetben ellentmondanak egymásnak.

A Reuter-ügynökség jelenti Athénből december hetedikén: A helyzet rendkívül komoly. A tényleges blokádnak pénteken reggel nyolc órakor kezdődik. Az orosz alattvalók ma gőzösre szálltak. A diplomáciai tárgyalások folytatódnak. A kormány ma közölte az entente követivel, hogy a katonai mozgalom, amely miatt tegnap lépést tettek, befejeződött. A lakosság a város ágyuzásától tart. Mindenféle nagy az aggodalom. Sok ember biztosabb helyre menekült.

A Reuter-ügynökség jelenti nyolcadikáról: Az itteni olaszok hajóra szálltak. Egyébként a helyzet változatlan. Az Embros és a többi lap optimisztikusan nyilatkozik, noha az optimizmus megalapozatlan.

A berni görög követ kormánya utasítására közölte az angol kormánnyal, hogy Fournet admirálist két ízben írásban értesítették, hogy a követelt hadianyagot nem szolgáltatják ki. Az admirális mégis csapatokat hajózott ki december elsején és a főváros felé nyomult, megszállotta a külvárosokat, amire a görög hadügyminisztérium elrendelte az ellenállást. Az entente csapatokat visszaverték és Fournet kérésére fegyverszünetet kötöttek. A hadihajók mégis harmincnégy ágyulövet tettek Athénre, ezek közül hét lövedék a királyi palotára volt irányítva. Nem felel meg tehát a tényeknek az, amit Cecil államtitkár az alsóházban mondott, hogy az entente csapatokat törbeccsálták.

Az athéni események nagy befolyást gyakorolnak a görög tisztikar magatartására. Sok olyan tiszt, aki néhány héttel ezelőtt Venizeloshoz csatlakozott, most kérvényt intézett a királyhoz, amelyben arra kéri, hogy bocsásson meg és engedje meg, hogy újból beléphessenek a király görög hadseregébe.

Kiewben székel az oláh király.

(Falkenhayn Románia végleges letöréséről.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Az Associated Press munkatársa beszélgetést folytatott Falkenhayn tábornokkal, aki a hírlapíró előtt a következő kijelentéseket tette:

— Meg vagyok győződve róla, hogy a központi hatalmak Romániában végleges sikert fognak elérni. A román katonák hősiességgel védekeztek és mint ellenfeleket nem szabad őket lebecsülni. Románia maga oka szerekesétségének, elég sokáig játszott a tüzzel, most itt van a katasztrófa. Katonák vagyunk és feladatunk, hogy a román hadsereget megsemmisítsük. Meg lehet győződve róla, hogy ezt a feladatot a legjobb akaratunk szerint fogjuk keresztül vinni. Sajnálom az oláh népet, amely a háború által igen súlyosan szenved, de nem a központi hatalmak, hanem Bratianu és társai a hibásak, hogy ezt a háborút felidéztek.

Jassyból jelentik, hogy ott nagy haditanács van a király elnöklése alatt az orosz vezérkar képviselőjének jelenlétében. A haditanácsban a román haderő átesoportosításáról és újja szervezéséről tárgyalnak.

Milanói lapok jelentik Pétervárról, hogy néhány nap óta román seregrészek már orosz hadsereg kötelekeket töltenek ki és így csakugyan megtörtént a román főhadparancsnokság átvétele az orosz vezérkar által.

Stockholmból jelentik: Pétervári távirat szerint a román királyi pár Kiewben fog székelni.

A Wolff-ügynökség jelentése szerint a birodalmi gyűlés elnöke kedd délután egy órára ülést hívott egybe. Azt hiszik, hogy az ülésen Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár közléseket fog tenni a romániai katonai helyzetről.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután fél négy órakor, mérsékelt helyárral: *Három a kis lány*, operett.

Este nyolc órakor, rendez. helyárral: *Királyném, meghalok érted*, színmű (B. bérlet.)

Hétfőn: *Szibill*, operett (C. bérlet.)

Kedden: *Legénybucsu*, operett (A. bérlet.)

Szerdán: *Bernát bácsi*, színjáték (B. bérlet.)

Csütörtökön: *Ujdonság*, először: *Farsang*, színmű (C. bérlet.)

Pénteken: *Farsang*, színmű.

Szombaton délután fél 4 órakor ifjúsági előadás: *János vitéz*, operett.

Este 8 órakor rendez. helyárral: *Farsang*, színmű.

Királyném!... meghalok érted!

Színmű 3 felvonásban. Írta: Villányi Andor.

— Bemutató előadás. —

Oroszország! Korrupció, katonaszabadság, beteg társadalom és beteg lelkű emberek... Ez a keret s ez tölti be a keretet. Egy férj, aki a szerelem és a bizalom betege; egy szerelmes, aki józanabb, mint egy statisztikai hivatalnok, emellett a katonai becsület fantasztája; egy asszony, aki csal, de nem tudja, hogy miért, talán, hogy a másik pillanatban önfeláldozó hitves legyen egészen indokolatlanul s hogy végül ocsmány fortélyal kínálja fel magát annak, akit a saját bűnéért a halálba küld; végül egy félszeg zsidófiu, aki krisztusi önfeláldozással meggy meghalni egy rut jellemű asszonyért.

Ezek a szereplő személyek. Csupa keresett, élettelen alak, akiktől féünk, irtóznak s akik egy pillanatra sem tudják megnyerni a szívünk hajlandóságait. Mindezek valamelyes hihetetlenül érdekes levegőben élnek és mozognak. A romantika levegője volna ez, de nem a keresetlen virágillat száll belőle, hanem valami nehéz parionnek kiméletlen szaga! Nem igazi romantika ez. Elképzelt élet, csinált környezet, amelyet raffinálttá igyekeznek tenni szerzője, fájdalom sikertelenül. Így mozarabbá, bűnügyi történeté, detektív drámává zsongorodik össze, amelyet csak szerzőjének fiatalágával mentegethetünk. Pedig a nyelve sok értéket rejt és szép reményekre jogosít s ez egy tisztább világnézet kialakulásával sok sikerre vezetheti még a szerzőt.

Az előadásban mindezek után természetes, hogy nem nagy gyönyörűséget találtunk. Pedig a szereplők mindent elkövettek, hogy illuziókba ringassanak bennünket. *K. Kapolnai Juliska, Varnai, Delli, Kis Miklós, az utóbbi ügyis, mint rendező, tehetségük legjavát nyuj-*

tották. A színpad szép volt, a díszletek újak, a közönség elszó... Z. A.

* **Telmányi—Vas hangverseny.** Csütörtökön a filharmonikusok által **Telmányi Emil** hegedűművész, **Vas Sándor** zongoraművész és **Veiszberger Mária** opera énekesnő közreműködésével a Vörös Kereszt javára rendezendő hangverseny műsora: I. Schubert Fantázia C dur. (Hegedű és zongorára.) II. Bach Aria a Máté passióból. (Ének, hegedűszóló és zongora) III. Bach—Busoni orgonaszóráról előjáték a) f moll, b) g dur, c) Liszt Naturene es dur 1. szám, d) Etude f moll (zongora.) IV. Brahms a) Feldeinsamkeit, b) Der Schmied, c) Liszt: A három cigány (ének-zongora.) V. Wieniawski Faust Abránd (hegedű-zongora). Jegyek a tizenegyedik sortól kezdve még kaphatók a Scherhag H. és fia cégnél.

* **A színház hírei. A hét érdekességei.** Hétfőn ismétlik a *Szibill* pompás operettet, kedden a *Trilby* kerül színre teljesen új betanulással, a címszerepben H. Harmath Józsával. Szerdán a *Bernát bácsi* kitűnő színjáték van műsoron. A heti műsor szenzációja a *Farsang*, Molnár Ferenc legújabb, legértékesebb és legteljesebb alkotása. A *Farsang* főszereplői: Harsányi Margit, Heppesné, Varnai, Kiss Miklós, Kertész, Delli, Járasi S., stb. A *Farsang* csütörtöktől kezdve sorozatos előadásokban kerül színre. **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután fél 4 órakor *Három a kis lány*. Este 8 órakor a *Királyném meghalok érted!* ujdonságnak van a harmadik előadása. Jegyek előre válthatók az összes előadásokra a színházi pénztárnál. — **Kérészem.** A t. bérlek felkéretnek, hogy a színházi bérősszeg második felét a színházi pénztárnál lefizetni kegyeskedjenek.

* **Százezrek zenéje.** Szinte amerikaiasan merész és nagyarányú zenei folyóirat indul meg ezzel a címmel december havában. A fővárosi orfeumok és kabarék legdivatosabb műsordarabjai, a legújabb magyar népdalok, csupa eddig meg nem jelent zeneujdonság fogja gyönyörködtetni a divatos zene barátait abban a havonta kétszer megjelenő folyóiratban, mely „Százezrek zenéje” címmel hallatlanul olcsó áron kerül a közönség elé. Egy-egy szám ára 60 fillér lesz és a folyóirat vevői ezért a csatlakozásért legalább 4–6 olyan kottát kapnak, melyeknek darabja eddig 2 koronába került. Így 10–12 korona értékű kotta hatvan fillérért szereshető meg. Előfizetési ára negyedévre 3 kor. 50 fillér. — A folyóirat címe: *Százezrek zenéje*, kiadóhivatala Budapest, VI., Nagymező-utca 37.

* **Kölesönkönyvtár.** Ujdonságok kárpalmaz.

* **A Kölesny Egyesület** mai zsurián **Farkas Géza** dr., budapesti egyetemi tanár tartja meg nagyérdekű, vetített képekkel illusztrált előadását „A háborús élelmezés élettanáról”. Az előadás előtt **Komlóssy Boriska** urleány adja elő **Goltermann H-moll** gordonka-koncertjét, **Gaal Elemér** zongorakísérete mellett. Nem tagok a pénztárnál válthatnak egy koronás belépőjegyeket.

* **Az Aradi Elő** legújabb száma a királyi pár és a trónörökös fényképét közli a címlapon. A **Bruçkner Lajos** szerkesztésében megjelenő csinos kiállítású népszerű hetilap előfizetési ára negyedévre 3 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

Szacsavay Zsigmond Arad közlelmezési biztosa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kürthy Lajos báró, az Országos Közlelmezési Hivatal elnöke **Szacsavay Zsigmond** aradi nagybirtokost ma Arad város és a megye két járásának közlelmezési biztosául nevezte ki. Kürthy báró a kinevezésről táviratilag értesítette a város és a megye főispánjait és **Varyassy Lajos** polgármestert. **Szacsavay Zsigmond** az aradi urtársaságnak egyik ismert, szimpatikus fiatal tagja, aki a legutóbbi időben **Kolozs- és Aradmegyében** levő nagy kiterjedésű birtokain gazdálkodott. A birtokait is csak néhány év előtt vette át s hamarosan az ő neve is belekerült a megye legjobb gazdáinak névsorába. **Szacsavay** néhai **Szacsavay Béla** huszárszázadosnak és **Königsberg Alice** grófnőnek fia és **Steiner Ferenc** gabona nagykereskedőnek, az aradi tőzsde elnökének veje.

A kormány és az ország közlelmezésének legfőbb vezetője **Szacsavay** kinevezésével ebbe a fontos bizalmi állásba egy teljesen független férfit helyezett, aki telve ambícióval vállalta magára a nagy felelősséggel járó szép tisztséget. A közlelmezési biztosi méltóság első sorban bizalmi állás. Az élelmezési kérdésekben, ugyeszlólván teljhatalom és szabad rendelkezési jog jár vele. Hivatása közlelmezési ügyekben a hatóságok intézkedéseinek ellenőrzése. A közlelmezési biztos állandóan szemmel tartja és figyeli a hatóságoknak ezen a téren kiadott rendelkezéseit és amennyiben azokat nem találja helyeseknek, kötelessége azonnal jelentést tenni **Kürthy Lajos** bárónak, a Közlelmezési Hivatal elnökének.

Az **Aradi Közlöny** munkatársának alkalma volt intervjut kérni az új közlelmezési biztosától, aki a következőkben nyilatkozott hivatásáról:

— Tegnap kaptam meg kinevezésemet Arad város és a kispénzi, továbbá a világsi járások közlelmezési biztosának állására. Nagy körültekintéssel és erélyes kézzel fogok hozzálatni a nagy munkához. Először az új rekvi-rálást fogom szigorúan ellenőrizni. Könnyen szeretném és, úgy gondolom, könnyen is fogom az előre megállapított gabonamennyiséget beszerezni. Aztán legfőbb gondom lesz, hogy a lakosság ne szenvedjen semmiben inséget. **Segítségére leszek a hatóságoknak abban, — ezért nem fogok sajnálni bármilyen nagy munkát — hogy a szegény nép ne ácsorogjon órák hosszat** azért, hogy me kaphassa minden napi kenyérét. A város részére utalványozott liszt mennyiségnek elégnék kell lenni és bizonyos, hogy elég lesz. Akinek tehát nincs lisztje, annak lesz, de akinek van és több, mint amennyire szüksége lenne, azt felkutatják, ha a föld alatt van akkor is és beszoigáltatják. Egyelőre röviden ezeket vettem fel programomba, igyekezni fogok, semmi fáradságot nem sajnállok, hogy legulább ezeket a nagy feladatokat a hatóságokkal karöltve, a nagy közönség segítségével és mindenkinek megalégedésére elvégezzük.

LEGUJABB.

Roggel 3 óraker érkezett telefon jelentés.

Csernavoda és Tutrakán közt futnak az oláhok.

(Joffre lemond a fővezérségről.)

Szófia. (Hivatásos.) Macedon-front: Bitolia vidékén a Cserna hajlásban, heves ellenséges tüzérési tüzelés. A Vardar partján tüzérési tevékenység. A Strumánál heves és hatástalan ellenséges tüzelés. A Tahinos-tó északi szögletén megkísérelték az angol kísérletek.

Román harcfront: Dobrudzsában győngye tüzérési tevékenység. A Dunánál azok az ellenséges csapatok, amelyek a Duna balpartját Tutrakán és Csernavoda között megszállva tartották, megkezdették északkelet felé visszavonulásukat. Csapatunk, amelyek Tutrakánál átkeltek a Dunán, elfoglalták Oltenica városát, amelyet az ellenség kifosztott. Más csapatunk Szilisztriánál keltek át a Dunán. Az oroszok Kalarosi városát környező falvakat felgyújtották. Oláhországban az üldözés tovább folyik.

A sajtóhadiszállás jelenti: Orosz jelentés e hó 7-éről: Román front: Totrustól délre harcok. Oláhországban a románok az ellenség nyomása alatt keletre vonulnak vissza, miközben az ellenséget utóvédjeik feltartóztatták. Bukarestet a román csapatok december 6-án déltájban kiürítették. A románok visszavonulása folytán az orosz haderők is visszavonultak, miközben a román hadsereg balszárnyát Bukaresttől délre fedezték.

Szófia. A Voenni Isvestia, a bolgár hadügyminiszter lapja közli, hogy a bolgárok Csernavodánál elfoglalták a vasúti hidat és átkeltek a Dunán. A lap egy Dobrudzsában lévő hadi tudósítója jelenti: Csernavodánál az éjjel a sötétség leple alatt csapatunk átkeltek a Dunán és erősen elsáncolt ellenséget visszavetettek. A vasúti hidat elfoglalták. Az orosz-oláh haderők, melyek ezzel a vállalkozással az átkarolás veszélyének voltak kitéve, erősen kiépitett állásaik kiürítésére kényszerültek. Az ellenség fejvesztett menekülésben északkeletre tart. Az oláh tüzér-ség kétségbeesett kísérlete, hogy erős tüzeléssel a hidat szétrombolja, eredménytelen maradt. A csapatok átkelése egész napon át tartott.

A Corriere de la Sera londoni katonai körökből arról értesül, hogy az oláh hadsereg rövidesen elveszti az ellenséggel való érintkezést. A Buzeu vonalon való ellenállás csak rövid ideig tart, hogy folytathassák a visszavonulást a Szerethig. Csupán a Szereth vonal olyan erős, hogy meggátolhassa az ellenséges inváziót. Hogyha sikerülne az ellenségnek északra fekvő megerősített helyeket elfoglalnia, roppant nehéz lenne onnan kivenni. Most az a legfontosabb, hogy az oláhok egyesülhessenek az orosz haderővel.

A Berner Tagblatt közli Radew bolgár követnek nyilatkozatát. Radew tudvalegőleg bukaresti követ volt a román háború kitöréseig. Románia hosszas ingadozás után lépett be az entent szövetségbe mondotta. A tárgyalások már 1914-ben, Lemberg elestekor megkezdődtek. A háborúba beavatkozáskor Bratianu követelte hogy nehéz tüzérseget adjanak Romániának, a Dobrudzsába kétszáz ezer orosz segítőhadsereg jöjjön. Az entente a követeléseket papíron teljesítette. Az oroszok négy divíziót ígértek meg amivel, Bratianu kényszerült megelégedni. Bratianuval elhitették hogy Sarrajli Szalonikiban csupán Románia megsegítését akarja. Amikor Bratianu mégis vonakodott hadat üzenni az orosz atasse huszonegy órás ultimátumot adott át amire megtörtént a hadüzenet. A bolgár kormány egy percre sem hagyta kétségben Romániát, hogy szövetségeseihez hű marad és hogy Romániával szemben nem maradnak semlegesek. Bratianu tudhatta, hogy két fronton kényszerülnek harcolni, sőt négy héttel a hadüzenet előtt közölték Bratianuval, hogy Mackensen parancsnoka alatt bolgár, német, osztrák-magyar csapatok falankszával találják magukat szemközt a Dobrudzsában. Sőt közölték, hogy Erdélyben csapatokat vannak összesen és ott sem találják készülletlenül a központiakat. Bratianu a figyelmeztetéseket blöffnek tartotta. Meggyőződés, hogy a román nép nem akarta a háborút. A szerencsétlenségért kizárólag Bratianu felelős.

Genf. A Journal de Geneve jelenti, hogy Joffre legközelebb végleg lemond a főparancsnokságról. Párisi lapok szerint a Briand kormány újjaalakítása huszonnégy órában belül megtörténik.

Forradalmi hangulat

Angliában.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Rotterdamból táviratozzák: Egy hollandiai kereskedő, aki most tért vissza Londonból, elmondja, hogy az angol fővárosban naponta hatalmas tüntetések vannak a háború és a kormány ellen és követelik az azonnali békekötést. Az ankéteket mindenütt megzavarják. Helyenkint a néphangulat forradalmi jelleget ölt. Az egész országban attól tartanak, hogy minden fegyverképes férfit katonai szolgálatra fognak behívni.

A Morningpost írja, hogy a felsőház a hadicsemenyekről teendő felvilágosítások céljából titkos ülést fog tartani. A titkos ülést az oláh események és Asquith miniszterelnök viszályozása tették sürgőssé.

A Central News jelenti: Valószínű, hogy Carson tárcanélküli miniszter lesz és részt fog venni a haditanácsban. Balfour vagy Curzon külügyminiszter, Milner élelmezési ellenőr és Chamberlain gyarmattügyi miniszter lesz. Grey feltétlenül visszalép.

A Daily Cronicle írja: Selborne az admirális vezetője és Milner külügyminiszter lesz. A Daily Mail szerint Churchill semmiesetre sem lesz tagja a kormánynak.

Hágai táviratok szerint a Trade Union című munkásnaplóját megjelenését betiltották.

Elsülyesztett

ésapatszallító hajó.

— Távirati tudósítás. —

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: A Caledonia nevű 9223 tonnás angol személyszállító gőzös december 4-én a Földközi tengeren megkísérelte, hogy nekirohanjon egyik tengeralattjárónknak, noha az nem támadta meg. A tengeralattjárót csak a hajó lökése érte és sikerült neki torpedót kilőni, amely a gőzöst eltalálta és elsülyesztette. A tengeralattjáró csak könnyebben rongálódott meg. A gőzös két előkelő utasát, Ravenshaw vezérőrnagyot, az angol szaloniki-hadsereg 27. hadosztályának helyettes parancsnokát és Vickermann vezérkari századost, valamint James Blaickiet, a gőzös parancsnokát a tengeralattjáró elfogta.

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Kilencedikére virra-

dóra a flandriai tengeri haderőink előretörést intéztek Hoofden felé és feltartóztatták a Valedonia hollandiai és a Realpardo brazilai gőzösöket, a melyek dugárut szállítottak Angliába. A hajókat haderőink a kikötőbe hozták.

A hadikötvény ép oly biztos, mint a pénz. Mindkettőnek értéke az állam hitelképességén és gazdasági erején sarkallik. Csakhogy az otthon tartott pénz gyümölcsözötlenül hever, míg a hadikötvény hat százaléknál nagyobb kamatot hoz!

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

* **Királytigris II. — az Apollóban.** A világhíressé vált Arany-sorozat egyik legszebb filmje volt a Királytigris, ez a grandiózus bűnügyi dráma. A maga zsánerében szinte páratlanul álló dráma második részét, amelynek teljesen különálló meséje van, szintén az Apolló-színház szerezte meg a hétfőtől kezdve mutatja be. A második rész címe: A dilettáns gonoszterítő. A meséje még az elsőnél is érdekesebb.

* **A hegyek ura — az Apolló vasárnap: műsorán.** Szombaton este mutatta be zsutolt nézőtér előtt az Apolló-színház Paul Wegener, a zseniális német író-művész legújabb filmalkotását: A hegyek urát. Reinhardt fantasztikus, művészi képei jutnak emlékezetünkbe, ha a hegyek urának nászát látjuk magunk előtt isteni művészettel megjátszva és rendezve. Csupa eredetiség, szín és melegség ez a csodaszép film, amely selymes hangulatával ráfekszik a lelkeinkre. A premier publikuma elragadtatással gyönyörködött a pompás filmben, a melyet még vasárnap mutat be az Apolló-színház.

* **Imádkozik a király.** (Háborús dráma az Urániában.) Két nap egymásután zsutolásig telt meg a színház, előre látható volt ez, mert ha a színház egy képet nagy reklámmal hirdet, a közönség tudja, hogy az a köznapit átlagot felülmúlja. A forrongó hangulat lüktető ereje, az emberek hazafias lelkesedése, mely minden gondolatot a háború eseményei közé vonz, megpihenőt talált a filmben. Amit lát, az tiszta érzés, nemes hazafiaság és nem egyéb, mint dicőitése a nemzeti erőnek, érzésnek, alkalom, hogy hazafias érzéseink megerősödjének. Az az idő, melyet a film szemléletében tölt el a közönség, annyi mint maga egy költemény, amely buzdít, lelkesít és bizodalmat hirdet. A közönség megértette azt a jelzést, a mellyel a színház a képet bemutatta és hálás volt érte. A színház ma nagy áldozatot hoz a mikor ezt a szokatlan drága filmet ma vasárnap is műsorán tartja, de lelke mélyében örül, ennek a filmnek a mai előadásán odasereglett közönség s főleg azok, a kiket a hétköznap távol tart a színházról, lélekben és erőben telrissülve fognak távozni a színházból. — *Franceska Bertini*, Arad város kedvence „A mozicsillag” című látványos drámában, legközelebb az Urániában.

* **Ofelsége I. Ferenc József temetése** a jelenkor legaktuálisabb tévétele és a tükete huszár, Harry Piel világhírű háborús slágere vasárnap kerül bemutatásra az Erzsébet mozgószínházban. 3468

TORVÉNYKEZÉS.

§ **A miniszterelnök gyilkosa gyilkosság vádjá alatt.** Bécsből jelentik: Adler Frigyes dr.-nak, Stürgkh miniszterelnök gyilkosának bűnperében január első felére fogják a fő tárgyalást kitűzni. A törvényszéki orvosok a lefolytatott vizsgálat után a merénylőt szellemileg beszámíthatónak nyilvánították és így a bíróság gyilkosság büntetése miatt helyezte vád alá Adler dr.-t.

Fényes Dezső lemond a Kőlcsey Egyesület elnökségéről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Alig egy éve múlt, hogy a Varjassy Árpád halálával megüresedett közművelődési palota elnöki székét Fényes Dezsővel töltötték be. Még mielőtt befejezett tényé vált volna: hangok emelkedtek megválasztása ellen s a kulturpalota elnöki székébe fiatalabb erőt kívántak ültetni. E nézetrel szemben azonban egy másik vélemény is kialakult, amely Fényes Dezső nagy intelligenciáját s elismert szaktudását s korát meghazudtoló frissességét vette tekintetbe s a legnyugodtabb lélekkel kívánta rábizni a milliós palota fel sem értékelhető kincseit az ő kezére. A hivatalos körök is ezen a nézeten voltak s így Fényes Dezső lett a közművelődési palota igazgatója.

A kulturpalota keletkezésének története még élénk emlékezetünkben van. Tudjuk, hogy az előkészítés nagy munkájában, az eszme ébrentartásában, a közönség között való népszerűsítésében, a hivatalos körökkel való megkedveltetésében milyen gondnal s mennyi fáradtsággal járt el a Kőlcsey Egyesület. Ez a derék, nemes testület, amely mindig komolyan vette a hivatását s eszközeinek fogyatékossága mellett igyekezett megfelelni feladatának. Ez a feladat pedig mindenkor nehéz volt. Egy fejlődő nagy magyar város közönségének szellemi táplálékáról s nemes szórakozásáról kellett gondoskodnia.

Midőn a kulturpalota igazgatói állását kreálták, úgy gondolkoztak az illetékes fórumok, hogy egyesítik a Kőlcsey Egyesület elnöki székével. Hiszen oly természetes és kényszerítő volt a gondolat. Ki lehet a Kőlcsey Egyesület elnöke, ha nem a kulturpalota igazgatója, az aradi kulturmozgalmak őre és vezetője?

Varjassy Árpád idejében a két állás össze is olvadt az őket betöltő egy személyben. A Kőlcsey Egyesület irodalmi és adminisztratív mozgalmi a kulturpalota igazgatójának dolgozó szobájából indultak ki, a kulturpalota termeiben nyertek életet és megvalósulást.

Fényes Dezsőnek azonban nem lehetett ilyen zavartalan működésben része. Amint említettük: már megválasztása előtt volt ellenzéke, amely megválasztása után még növekedett. Ez az ellenzék éber, sőt tulzott figyelemmel kísérte a kulturpalota igazgatójának munkáját, szemel előtt semmi sem maradt rejtve s kritikájának éles hangon adott kifejezést.

Ha valaki az illető sajtóorganumoktól megkérdezte: miért részesítik a közművelődési palota igazgatóját ilyen szokatlanul éles kritikában, az felelték, hogy a közélet emberének minden cselekedetéért felelősséget kell vállalnia s az igazságos bírálattal szemben meg kell állania helyét. Aki a kritikákat figyelemmel kísérte, észre vehette, hogy ezek Fényes Dezsőnek főleg a Kőlcsey Egyesületben folytatott működéséről szólanak. Az alaphangja a bírálatoknak az volt, hogy Fényes Dezső nem való e különösképpen irodalmi egyesület vezetésére s hogy az ő elnöklése alatt ez a gyönyörű fejlődésnek indult egyesület hova-tovább a visszafejlődés útjára esik s elsorvad; mert ahhoz, hogy a közönség széles rétegeiben ébrentartsák az irodalom s a művészet iránt való lelkesedést: ehhez friss ötletek, új és új gondolatok feltörő lángjai, erős energiának tüzes

akarata szükséges. Fényes Dezsőben pedig — irták a bírálói — mindezekből ugyyszólván semmi sincs. Fényes Dezső ellenzékének kapóra jött a Kőlcsey Egyesület ez évi irodalmi délutánjainak egyike, amelyre az országos nevű Marcali Henrik professzort hívták meg előadónak. A tudós professor rendkívül rövidre szabta előadását, alig tartott az háromnegyed óráig. Talán az előadó gyenge hangja okozta, hogy a közönség meglehetősen türelmetlenül viselkedett az előadás folyamán, sőt igen sokan még e háromnegyed órát sem várták be s eltávoztak. Marcali professzorról megírták, hogy egyesek előtt elégedetlenségének adott kifejezést fogadtatása fölött.

Mi igaz, mi nem ezekben a szállongó hírekben s apró riportokban? nem kutatjuk, de főlöleges is. Csak a tényt regisztráljuk:

Fényes Dezső, a kulturpalota igazgatója a mai nap folyamán megjelent a városi illetékes hatóságok előtt s kijelentette, hogy az őt ért hírlapi támadások arra indítják, hogy a Kőlcsey Egyesület elnöki székéről lemond s annak vezetését olyannak adja át, akit több megértéssel támogatnak. Péntek délutánra hívja össze az egyesület választmányát, hogy ott elhatározását bejelentse. Lehet azonban, hogy barátai kérésére megváltoztatja talán pillanatnyi elkedvetlenedésből eredő elhatározását.

Tizenöt boldoggá tett ember.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi fa- és fémipariskolai kórházban tegnap műlábakat osztottak ki. Az első-tizenöt műlábat, amely az iskola műhelyében készült, Zimmermann Károly dr.-nak, a közkórház igazgató-őorvosának tervei alapján. A kiváló tudású igazgató-őorvos már az év eleje óta ropant lelkesedéssel és buzgalommal foglalkozott a műlábak kérdésével és két segítőtársával, Benkert György fa- és fémipariskolai tanárral, valamint Rónay Ede művezetővel hosszú, fáradtságos munka árán sikerült végre olyan műlábat készíttetnie, amely minden tekintetben előnyösebb és jobb, kényelmesebb és tartósabb, mint az eddigi műlábak.

Mikor az első modell elkészült, Zimmermann dr. bemutatta azt a kormány szakértőjének, majd a Rókkantügyi Hivatal csakhamar megbízást adott neki, hogy létesítsen Aradon egy műhelyt, amely az általa tervezett műlábakat elkészítse és a rokkant katonákat ilyenekkel lássák el.

A fa- és fémipariskolában berendezték ezután a műhelyt, amelynek első tizenöt produktuma tegnap került szétosztásra. Tizenöt rokkant hős örömtől sugárzó arccal csatolta magára a műlábat és járkált vele boldogan, szinte olyan könnyen, mintha nem is hiányoznának egyik lábuk. Akik idáig csak két mankóra támaszkodva tudták fáradságosan vonszolni magukat, most letették a mankót és bot nélkül is egészen jól tudnak járni. Volt olyan is köztük, aki sietni tudott már és amint gyors léptekkel járt, amint könnyedén leült, vagy kényelmesen keresztbe tette lábait, igazán nem lehetett észrevenni, hogy az egyik lába műláb.

Zimmermann dr. találmánya oly kitűnően van megkonstruálva, hogy járás közben a mű-

láb térdben ruganyosan hajlik, egy kis gomb megnyomásával merevvé lehet tenni, vagy egészen behajlítani, hogy könnyen le lehessen ülni vele. Minden katona két műlábat kap. Egy munkalábat, amely alul csak fadarabban végződik, ezt használhatják munkaközben és egy másik, mutatósabb külsejű, „vasárnapi” lábat, amelyen alul kaptafa van, cipőt lehet ráhuzni és a nadrág alatt nem is vehető észre a műláb.

Boldogan, büszke meglepedettséggel csatolták fel a béna hősök a nagyszerű műlábakat. És amint láttuk mankó nélkül járni a féllábu katonákat, ámulva hajoltunk meg ama hatalmas emberi zseniálítás és tudás előtt, amely új lábat ad az ellőtt helyett.

Másfél napos béke vita a francia kamarában. (Közös győzelem, vagy közös vereség.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Amsterdamból jelentik: A francia kamara titkos ülésén a kormány javaslatot nyújtott be, hogy Algirből, Tuniszból, Marokkóból egy millió embert toborozzanak munkásoknak, miáltal felszabadulna egy millió francia, akiket a frontra lehetne küldeni. Közben Briandhoz jelentések érkeztek be arról, hogy az algiri bentsülők fellázadtak, mire a javaslatot megbuktatták. Leszavaztak egy másik javaslatot is, amely a nők munkakényszeréről szólt. Másfél napos vita keletkezett a béke kérdéséről. A kormány álláspontja az volt, hogy Franciaország nem kezdeményezheti a békét. Briand kijelentette, felelősséget vállal azért, hogy valamennyi szövetséges az utolsó pillanatig kitart, jelszavuk: a közös győzelem, vagy közös vereség.

A párisi kamara titkos ülésén Tardieux képviselő azon javaslattal, hogy a háború legfőbb vezetését és a hadiellátás intézését egy szűkebb komiténak átengedjék, megakartta bukztatni a kormányt, azonban szándéka meghiúsult. Mindamellett, mint a lyoni Progress jelenti, a szavazáskor heves jelenetek játszódtak le. Mistral képviselő kijelentette, hogy a béke kérdést nemzetközi bíróság elé kell terjeszteni. Azt hangoztatta, hogy a négyesszövetségnek kötelessége elkerülni azt a látszatot, hogy akaratosságával hozzájárul a háború borzalmainak folytatásához, holott Németország a semlegesek előtt állandóan a békére kész fél szerepét játsza. Elérkezett a pillanat egy választott bíróság elfogadására, hogy Németország hajlandóságát próbára tegyék. Mistral szavait a baloldal nagy tetszésnyilvánítással és zajos tapssal fogadta. Campére Morel képviselő kijelentette, hogy a legfelsőbb hadvezetés megígért szervezése csupán karrikaturája a reformnak, melyhez semmi bizalma sincs.

Párisi jelentések szerint Briand miniszterelnök hajlandó a külügyi tárcát letenni.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és denanytözsdeben :-:

Egyes szám ára 12 fillér

Aradon szélhámoskodó urinő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szokatlanul érdekes bűnügyben fejezte be a napokban a vizsgálatot az aradi rendőrség a budapesti főkapitánysággal egyetemben. A bűnper középpontjában rendkívül előkelő származású hölgy áll, aki nyughatatlan természete miatt lejtőre jutott és most a budapesti ügyészség fogházában várja az ügyében kitűzendő fő tárgyalás megtartását.

Az ügyben szereplő nő N. János igen magasrangú katonatiszt elvált felesége, született B. Emmi. Az illető bátyja egyetemi tanár. A hölgy most 35 éves és tíz évvel ezelőtt lett felesége az említett törzstisztnak. Házasságuk hatodik évében a férj kénytelen volt válókeresetet beadni és a bíróság törvényesen el is választotta őket. Ezután a nő családja körében tartózkodott egy ideig, azonban kellemetlen dolgai miatt a familiája is megszakított vele minden összeköttetést és azóta saját keresetéből tartotta fenn magát.

A legutóbbi években bizonytalan foglalkozásai voltak. Előbb ügynökösködött, majd mikor azt látta, hogy ebből csak szűkösén élhet meg, hozzálatott a szélhámoskodáshoz. Elvált férje régi ismerőseit kereste fel és természetesen azt mondván, hogy még mindig boldog házasságban élnek, *kisebb-nagyobb összegek erejéig megpumpolta őket.* Csupa olyan helyekre fordult, amelyekről feltételezte, hogy mit sem tudnak válaszukról. Rendszerint azzal a mesével állott elő, hogy férje a harcúterén van és neki súlyos anyagi kötelezettséget kell teljesíteni, *férje váltóit kell rendeznie,* azonban a táboi posta rendetlen közlekedése miatt képtelen az urától pontos időre pénzt kapni. Volt olyan család is, amely előtt arra hivatkozott, hogy N. János orosz fogságba került és ezért jutott anyagi zavarok közé. Tizenkét családnál tett kísérletet és kilencszer sikerült is neki több száz koronát kicsalni.

A változatosság okából Budapesten és a vidék nagyobb városaiban hitelben drága holmikát vásárolt; mindenütt N. Jánosné törzstiszt neje gyanánt szerepelt és a megvett cikkeket szállóbeli lakására vitette. Így Aradon, Temesváron, Debrecenben, Pozsonyban, Szegeden is több nagyobb kereskedő céget károsított meg. *Aradon október hó folyamán jelent meg és a Magyar-utóban a Ficzi-családnál berelt hónapos szobát egy fiatal hadiönkéntes társaságában, akiről azt mondta, hogy unokaöccse.* Néhány napig laktak ott, amikor kijelentette, hogy férjével Temesváron kell találkoznia és hirtelen elutazott. Távozása után a család észrevette, hogy *több ékszer tárgy hiányzik a lakásból.* Panaszt emeltek az aradi rendőrségen, ahol megindították a nyomozást és körözvényt bocsátottak ki a hölgy ellen. A körözvény alapján a vidéki rendőrségek egymás után állapították meg, hogy eme nő ellen tömeges följelentés fbkszik hivatalukban és most már nagyobb eréllyel fogtak hozzá a nyomozáshoz. Egy aradi detektív utána utazott a szökevényeknek, akit azonban több városban át kellett üldöznie, *mert mindig megtudta, hogy a titkosrendőr követi és meg idejében el tudott tűnni.*

Végre a múlt hónapban Budapesten utolérte a detektív és egy ékszerésznél sikerült elfognia. Az ékszerésznél szintén nagyobb értékű tárgyakat választott ki és már-már sikerült a kereskedőt arra bírnia, hogy szolgáljával a Ritzben lévő lakására küldje a kiválasztott drágaköveket. A nő tiltakozott a letartóztatás ellen és most is a férjére hivatkozott, azonban ez

mitsem használt. Mialatt a fogságban ült, lassankint kinyomozták összes csalásait és lopásait. A nyomozást most fejezték be és valószínűleg néhány hét múlva megtartják ügyében a fő tárgyalást a budapesti törvényszék előtt, mert ügyeit ott egyesítették.

Egy milliót jegyez a város a hadikölcsönből.

(A pénzügyi bizottság javaslata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város pénzügyi bizottsága ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöke alatt ülést tartott, hogy a város új hadikölcsön jegyzésének részleteit megbeszélje. Arad város törvényhatósága tudvalevőleg az ötödik hadikölcsönből is egymillió koronát fog jegyezni s a város a jegyzés fedezésére szükséges összeg kölcsönvételére ajánlattétel céljából felszólította az aradi pénzintézeteket.

Bökényi Arisztid, a pénzügyi tanácsos helyettese referálta a bizottságnak az aradi pénzintézetek ajánlatait, amelyek között az Aradi Első Takarékpénztár tartotta a legmegfelelőbbnek. Az Aradi Első Takarékpénztár 97.50 koronás árfolyammal ajánlatot tett a hat százalékos és 95.75 koronás árfolyam mellett pedig öt és fél százalékos hadikölcsön jegyzésre, kamatokban 1917. június hó 30-ig négy és fél százalékos és 1917. július 1-től 1921. július 30-ig öt százalékos kéri. E mellett lemondott az ötven filléres jutalékról, sőt a tizenöt filléres kezelési díjat is a város hadi jótékony céljaira ajánlotta fel. Az ajánlatot a bizottsági tagok meleg fogadtatásban részesítették. Ezenkívül még nyolc ajánlatot kapott a város az aradi pénzintézetektől — kedvezőtlenebb feltételek mellett.

Az ajánlatok ismertetése után Bökényi Arisztid az Aradi Első Takarékpénztár ajánlatát javasolta elfogadásra, mely önzetlenül, a hazafias célra való tekintettel minden nyereségről lemondott s mind e mellett még jótékonyt is óhajt gyakorolni ajánlatának elfogadása esetén.

A javaslathoz elsőnek Hegyi Albert szólott s kijelentette, hogy az Aradi Első Takarékpénztár ajánlatát a maga részéről nem tartja elfogadhatónak, mert a pénzügyminiszter rendelete értelmében az ötven filléres jutalékon felül a pénzintézeteknek nincsen joguk elengedni a kezelési jutalékokat is. Az a véleménye, hogy ha a bizottság elfogadná az Aradi Első Takarékpénztár ajánlatát, úgy szabálytalanul intézkednék és a város, mint erkölcsi testület, szembe helyezkedne a kormányrendelettel. Az ajánlatnak — mondotta Hegyi — szépséghibája az, hogy a tizenöt filléres kezelési díjról is lemond.

A felszólalásra Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, bizottsági tag válaszolt s erőlyes hangon jelentette ki, hogy nem engedi kritika tárgyává tenni az Aradi Első Takarékpénztár ajánlatát. A hadikölcsönre vonatkozó miniszteri rendeleteket jól ismeri s mikor az intézet megtette ajánlatát, a szabályoknak megfelelően járt el; szem előtt tartásával annak, hogy a bank a várossal szemben a legmesszebb menő határig is elmegy. Mindenkinek és minden pénzintézetnek joga van ahhoz, hogy jótékony célra akármilyen pénzüsszeget felajánljon. Az Aradi Első Takarékpénztár a tizenöt filléres kezelési jutalékokat, ami körülbelül 1500 ko-

ronát tesz ki, hadijótékony célra ajánlja fel. Különben is csak a legutóbbi napokban járt a fővárosban s akkor alaposan informáltatta magát a dolgokról. Az ajánlattal az intézet bebizonyította, hogy a várossal szemben egy fillér hasznot sem akar magának szerezni.

Raicu Sebő bizottsági tag is nagyon szép dolognak tartja az Aradi Első Takarékpénztár ajánlatát, kijelenti azonban, hogy a hadikölcsönre adandó kölcsönnél egyik aradi pénzintézet sem akar nyerni. Igazgatósága ugyan nem hatalmazta fel, de bejelentheti, hogy a Viktoria is hajlandó folyósítani a kölcsönt a nélkül, hogy bármi nyeresége is lenne azon, sőt meg van győződve arról is, hogy a többi aradi pénzintézeteknek sincs szándékukban a kölcsönön nyereszkeskedni. Annak a nézetének ad kifejezést, hogy az aradi pénzintézetek csak azért nem adtak megfelelőbb ajánlatot, mert a város felhívása nagyon rövid volt és a város nem lépett érintkezésbe a többi bankokkal.

Abban az esetben, — szólott újra Ottenberg — ha a többi pénzintézet is hajlandó lenne az elfogadásra javasolt ajánlatot magáévá tenni, semmi kifogásom sem lenne az ellen, hogy a város az egymillió kölcsönt az összes pénzintézeteknél vegye fel saját tőkéik arányában. Abban az esetben azonban, ha a pénzintézetek nem fogadnák el a fentebbi feltételeket, akkor is hajlandó az Aradi Első Takarékpénztár az egész kölcsönösszeget folyósítani a városnak.

Bökényi Arisztid azt indítványozta, hogy Ottenberg javaslatához képest keressék meg még egyszer az aradi pénzintézeteket és esetleg saját tőkéik arányában felosztanak köztük a kölcsönt, míg annak tizenöt százalékát, azaz 143.625 koronát a város a vízmű alaphoz fedezze, mert a miniszteri rendelet szerint ennyit köteles a saját pénzéből hadikölcsönbe fektetni.

A bizottság ezután kimondotta, hogy javasolni fogja a törvényhatóságnak, hogy jegyezzen a város egymillió koronát az öt és fél százalékos típusú törlesztéses kötvényekből és a jegyzett összeg nyolcvanöt százalékát lombard kölcsön alakjában 1917. július 1-ig négy és fél százalékos, azontul 1921. július 1-ig öt százalékos kamattal vegye fel, míg tizenöt százalékot fedezzen a városi törzsvagyon vízmű-alapjából azzal a kikötéssel, hogy az e célra szükséges 143.625 koronát, ha később szükség lenne rá, a városnak szintén az ajánlatot elfogadó pénzintézetek kötelesek hitelezni 1921. július 1-ig, ugyanolyan kamattal mellett, mint a lombard kölcsönt.

EGYESULETI ÉLET.

(—) Az aradi Polgári Nőegylet háborus tea-délutánja. A háborúra való tekintettel az aradi Polgári Jótékony Nőegylet vezetősége szüneteltette a közönség előtt annyira népszerű és kedvelt tea-délutánjait. Most, két esztendő után, a társadalom számottevő osztályának egyenes kérésére az egyesület újra fölvette programjába a tea-délután rendezését. Teszik ezt pedig két nemes cél érdekében. A befolyó tiszta jövedelemből ugyanis a hadijótékonyt akarják szolgálni, másrészt pedig az az egyesület égisze alatt álló Nők Otthonának fenntartását is támogatni akarják belőle. A háborus viszonyok, a megélhetésnek, a beszerzésnek súlyos körülményei ugyanis ezt a nagyszerű intézményt sem kimélték. Tekintve a két nemes célt, a közönség bizonyosan szeretettel fogja támogatni a január 7-iki tea-zsurt, amely talán nem lesz pompázó, de háborus mértékkel fogják fölmozdítani a süteményt, édességet stb. A vezetőség már most kéri a hölgyeket, hogy a tea-délutánon minél egyszerűbb utcai ruhában jelenjenek meg. Belepdíj 3 korona.

Egy millió tonna petroleum.

(Bukarest elestének hatása. — Az entente beismeri alulmaradását. — Tüntetések Jassyban a király és a kormány ellen.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Szófiából jelentik: Momesilovnak, a szobranje elnökének üdvözlő táviratára válaszolva, Vilmos császár a következőket sürgönyözte:

Bukarest elfoglalása messze felmulja a katonai sikert és diadala annak a hűségnek és barátságának, amely a központi hatalmakat elvakult, hit-szegő, rablóhadjáratra indult ellenségeivel szemben összetartja.

Konstantinápolyból táviratozzák: A szenátusban Enver pasa hadügyminiszter a hadihelyzetet ismertetve, közölte, hogy az ottomán és a szövetséges csapatok zászlókkal, zenészővel vonultak be Bukarestbe. Beszédében rámutatott arra, hogy a szövetséges hadseregek már messze Bukaresten túl üldözik a megvert ellenséget és annak a reményének adott kifejezést, hogy isten segítségével nemsokára kivívják a végleges győzelmet.

A francia lapok félnék, hogy Bukarest és Ploesti elestével a visszavonuló orosz-oláh hadseregnek egyetlen rendelkezésére álló utvonallát, a faueri-ciuinitzai vonalat a gyorsan előnyomuló ellenséges haderők elvágják.

A Corriere de la Sera kifejti, hogy Bukarest feladásával még nem oszlatták el a komoly aggodalmakat. Amíg az orosz és oláh haderőknek egyesülése nem sikerül és amíg el nem helyezkednek az új védővonalon, helyzetük bizonytalan. Az új védővonalon való elhelyezkedés megköveteli, hogy az orosz-oláh haderők egész Dobrudzsát feladják.

A Secolo jelenti: Párisban Románia leve-

retésének okát főleg a megkésített orosz segítségnek tulajdonítják és leginkább az oláh ásványolajterületek elvesztését fájlatják.

A Times szerint a központi hatalmak Romániában több mint egy millió tonna petroleumot zsákmányoltak, ami a legnagyobb segítséget nyújtja a központiaknak.

Rotterdam. A John Bull című ultrasovinista londoni hetilap írja: Bukarest elvesztésével megszűntek, a hű reményeink Németország kiéheztetéséről és katonai megsemmisítéséről. A kezdeményezés mindenhol a németek kezében van. Az orosz-tengert már elvesztettük. A buvárhajó háború hosszadalmassága Anglia teljes romlására vezet.

Pétervárról jelentik: Bukarest elestének a híre az oláh kormány mostani székhelyén Jassyban óriási izgalmat keltett. Jassy túl van zsúfolva bukaresti menekültekkel. Noha már napok óta előkészítették a közvéleményt Bukarest feladására, sűrű néptömegek vonultak a Traján szállóhoz, ahol Bratianu lakik és nagy tüntetéseket rendeztek. Onnan a király palotájához és a kormányzóság épületéhez vonultak, de a tüntetőket a katonai kordon távol tartotta a palotától. A lapoknak megtiltották, hogy a Bukarest elestéről szóló híreket leközöljék, mert lázadástól félnék. Az egyetemet napokkal ezelőtt bezárták.

Mrendelik a világítás

csökkentését.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírtuk, hogy Arad város tanácsa legutóbb tartott ülésében foglalkozott azzal a súlyos problémával, miként lehetne a világítás redukcója után szén-megtakarítást eszközölni, illetve biztosítani, hogy a mai közlekedési viszonyok mellett azok a gyárak, amelyek a hadsereg részére dolgoznak, elégséges elektromos áramhoz jussanak. Ez a probléma az egész világot foglalkoztatja s épen a ma érkezett berlini lapokban olvasható, hogy a német birodalom fővárosa ugyanesak a szállítási mizériák következtében szénínség előtt áll. Ugyanigy van ez Rómában, Párisban és Szentpétervárott, sőt minthogy a német tengeralttjárók gondoskodnak arról, hogy az angol hajók tétogata és szállítóképessége minél kisebb legyen, Londonban sem jobbák a viszonyok.

Az Aradi Közlöny tudósítója ebben az igen nagy jelentőségű kérdésben beszélgetést folytatott egy olyan személyiséggel, akinek módjában áll, aktíve is intézni ezt, a város közönségét, de minden egyes polgárát is érintő ügyet és tőle a következő felvilágosítást kapta.

— A villamos- és gázerő fogyasztásának redukcójára, amíg a szállítási viszonyok meg nem változnak, feltétlenül szükségünk van, és ezt, tekintettel a reánk háruló nagy felelősségre, a katonai hatóság a maga részéről feltétlenül végrehajtandónak tartja. Az igaz, hogy szénünk van elég, sőt annyi van, hogy ma holnap már a bányákban nem jut hely és a telhalmoz-

zott szén ki van téve annak a veszélynek, hogy meggyulladjon; azonban a vasut a szénét nem tudja rendeltetési helyére eljuttatni. Ezért mi a rendelkezésünkre álló készletekkel akként vagyunk kénytelenek gazdálkodni, hogy első sorban a hadicélokot szolgáló gyárak üzemét tartjuk fenn csorbítatlanul. Ha a város polgárai a maguk hazafias kötelességüknek nem ismernek el a világítás csökkentését, akkor ezt felülről fogják elrendelni. A lépések ilyen irányban már meg is tétettek. Nincs szükség a mai időben a fény pazarlására, nincs szükség a nappali világításokra. Kevésbé fényes kirkatok és korzó mellett is meg kell élnünk, mert az életünknek első főszükséglete ma: a gránát és a srappell. Ezt kell gyártani. Természetes, hogy ez nem jelenti azt, mintha nem lennénk tekintettel a polgári élet kivánalmaira és ha a hatóságok a kellő helyen ezeknek a polgári érdekeknek a védelmére szót emelnek, az bizonyára kellő meghallgattatásra is fog találni. Azok az üzemek, melyek pótolhatatlan közszükségletet elégítenek ki, tovább is zavartalanul dolgozhatnak.

— Azonban luxusra, éjjel egy óráig kivilágított kávéházakra és vendéglőkre ma nincs szükség és a rendelkezésre álló szénből nem is tellik. Az egész világon azt látjuk, hogy a közönség szó nélkül megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy életét a háború eljari szerint rendezze be és bizonyos, hogy a magyar közönség sem áll erkölcsi erők dolgában a külföld mögött. Sok mindenről le kellett mondanunk és nem a legnagyobb szerencsétlenség, ha este 11 órakor kell hazamennünk a szórakozó helyekről. Gondoljunk csak arra, hogy

míg mi nyugodtan alszunk itthon, azalatt a vak sötétségben a háretereken milliók és milliók állnak egymással szemben csak azért, hogy mi majd egykor a béke gyümölcseit élvezzük.

Lezárt aradmegyei malom.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kürthy Lajos báró, az Országos Közélelmezési Hivatal főnöke komolyan végrehajtja a programját és erélyes kézzel lát hozzá, hogy a rejtett gabonát napvilágra hozza. Napról napra a leszigorúbb utasításokat küldi a törvényhatóságok első tisztviselőinek, amelyekben szigorúan megparancsolja, hogy a közlelmezés zavartalan ellátásának egyik biztosítékát, a malmokat fokozott mértékben ellenőrizzék. Ugy Dálnoky Nagy Lajos alispán, mint Vargass János polgármester, lelkiismeretesen telnek meg fontos megbízatásuknak és eme közhasznú munkálkodásukban is azt tapasztalják, hogy rendkívül üdvös intézkedés volt a Haditermény r.-t. vidéki kirendeltségeinek felállítására. Az aradi kirendeltség vezetősége, Horváth József vezetővel az élén, fáradhatlan buzgalommal, körültekintő tapintatossággal, de erélylyel működik közre, hogy úgy megbízóinak, mint a törvényhatóság vezetőinek megelégedésére egyrészt, másrészt pedig méltánlással és a rendeletek szellemének megfelelő eljárással, — a közérdek és a magánérdek összeütközését elkerülve, — a hatóság figyelmét felhívja a visszaélésekre, hogy le sujthasson ott, ahol bűn van, de preventív intézkedésekkel vegye elejét a bajnak ott, ahol csak jóhiszemű tévedésről lehet szó.

Sajnos, az utóbbi időben több aradmegyei malom ellen kellett szigorúan eljárni, mert még mindig vannak egyesek, akik nem akarják belátni, hogy a kormányrendeletek szigorú betartása nemcsak kötelesség, hanem az egyedül célravezető eszköz is a közönség zavartalan ellátására.

Aradvármegye egyik igen nagyforgalmu malmát, a kisjenői malmot a hatóság lezáratta és működését felfüggesztette. Itt is, mint igen sok malomnál az történt, hogy az ipartelepen több gabonát őrltek meg, mint amennyire az őrlési igazolvány alapján egyes feleknek joguk lett volna és az így előállott többletet a malom átvette. Ez még nem lett volna olyan égbekiáltó bűn, azonban megtörtént, hogy ezt a többletet nem a vármegye közlelmezésére használták fel, nem szolgáltaták át a Haditerménynek, hanem a lisztet idegen törvényhatóságok területére juttatták el, jóval a maximális áron felül. A lisztet, mint a hatósági nyomozat megállapította, éjjel vitték el a malomból és osepészték át a megve határan.

Az eleki hengermalom ellen is megindították az eljárást és száz korona büntetéssel sújtották és mintegy két és fél vagon buza értékének közigazgatási letétbe való helyezésére kötelezték. A vád ellene az volt, hogy állandóan többet őrlt a malom annál a mennyiségnél, mint amennyit a hatóság egyes teleknek engedélyezett.

Két napi elzárásra átváltoztatható harminc és harminc koronával büntették meg az ópálosi malmot, valamint 1 napi elzárásra átváltoztatható 60 koronára ítélték el a háromalmási malom tulajdonosát, mert őrlési tanúsítvány nélkül őrltek és a vámot nem szolgáltatták át a Haditermény Részvénytársaságnak közlelmezés céljaira.

Ugy tudjuk, hogy még több malom ellen is van eljárás folyamatban, de ítélet hozatalra még nem került sor.

HIREK.

Otvanezer arany a koronázási ajándék.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: 1867-ben, amikor az ország *Ferenc Józsefet* és megdicsőült hitvesét, *Erzsébetet* koronázta meg királyává és királynéjává, ötvanezer aranyat ajánlott fel koronázási ajándéknak az országgyűlés útján az uralkodó párnak. Mint ismeretes, a király Magyarország védőangyalának, Erzsébetnek kérésére a szabadságharcban rokkanthá vált honvédek támogatására ajándékozta az aranyakat.

Az ország ez alkalommal is ötvanezer aranyat ajándékoz az ifjú királyi párnak. Mint értesülünk husz koronás aranyból áll majd az ajándék és az aranyakat művészi kivitelű palisander-fából készült ládikában, a koronázás után az országgyűlésnek erre megválasztott országos küldöttsége adja át a királyi párnak.

A koronázási szertartás utvonálán *Hazai Samu* báró honvédelmi miniszter, *Sándor János* belügyminiszter és *Balogh Jenő* igazságügyminiszter helyszíni szemlét tartottak. Eldöntendő volt az a legfontosabb kérdés, hogy a király hol tegye le a koronázási esküt. Ennek nyitott helyen, nyilvánosan, a nép szemelátára és fülehallatára kell történnie. Valószínű, hogy a Szent Háromság-téren történik meg ez a fontos közjogi aktus. A rendező bizottság a Szent György-téren két tribünt állít föl, amelyek mindegyikén ezerkétszáz embernek lesz helye. A koronázási menet utvonálán összesen nyolcezer embernek adnak belépőjegyet. Fényképezni csakis a lapok fotográfusainak szabad. Mozgófénykép felvételt csak egyetlen gyárnak engedélyeztek igen magas áron és a befolyt összeget jótékony célra fordítják.

Kádas Kálmán behívása szolgálattételre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A lisztellátás új rendszere, mint azt többször megírtuk, december 15-én lép életbe. Az előkészítő munkálatok azáltal, hogy az új igazolványok kiadása már befejeződött, még nincsenek lezárva, mert *Angel István* dr. főjegyző, a hivatal vezetője, most került a legnehezebb próba elé. Lisztjegyei már vannak a közönségnek, most még csak lisztet kell kapnia. Mint ahogy a főjegyző ígéretet tett arra, hogy kap is, ezért mindent elkövet, hogy az Országos Közélelmezési Hivatal a december 15-én esedékes harminc vagon lisztet már ma, vagy holnap kiutalja és az az élelmezési üzletek között szétosztható legyen. Ha ez megtörtént, akkor következik a csomagolás és annak megállapítása, hogy egy-egy területben mely napokon és hány fogyasztó kapja meg a lisztjét.

Ez annyira igénybeveszi a főjegyző egész munkaidejét, hogy közgazdasági aktákat elintézni nem tud. A többi főtisztviselői is annyira elfoglaltak a háború következtében a magarszortjának a munkájával, hogy a főjegyző helyettesítésére abszolút nincs ideje. Ezért *Varjassy Lajos* polgármester a tanács ma tartott ülésén bejelentette, hogy *Kádas Kálmánt*, a város nyugalomba vonult kitűnő főjegyzőjét megkéri, hogy vállalja el a főjegyzői teendőket ellátását. A városi szabályrendelet módosítást ad a polgármestereknek, nyugdíjas tisztviselők ideiglenes reaktiválására és ennek a fontos munkakörnek kifogástalan ellátására valóban jobb munkaelet, mint *Kádas Kálmánt*, a város közönsége keresve sem találhatna.

Fehér Imre ezredes Eckhardt Istvánról.

— A házi ezred parancsnoka a mélyen sujtott szülőkhöz. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Eckhardt István főhadnagy hősi halála alkalmából azt írta az *Aradi Közlöny*, hogy a hazájáért és királyáért életét áldozatul hozott tiszt az ezred egyik legkiválóbb katonája volt. Most, hogy mérhetetlen gyászukban, a szülőket keresi fel vigasztaló szavaival a háziezred kiváló parancsnoka, *Fehér Imre* ezredes, a következő gyönyörű szavakkal jellemzi a mindenki által megsiratott hőst:

Mélyen tisztelt uram! Mély fájdalommal közlöm önnek azt a lesújtó, tragikus hírt, hogy az ön fia, a mi szeretve becsült tisztársunk, a bátor, hős katoná, *Eckhardt István* főhadnagy, a haza határán vívott kemény harcban, 1916. november 29-én századát rohamra vezetve, a becsületnek mezején hősi halált halt. Fejlövés érte a derek fiút, mindnyájunk igaz barátját, egy gránátzilánk halálos sebet ütött rajta s a mi hőstünk, ezredem egyik legderékabb, legkiválóbb tisztje nem szenvedett: bátor, félelmet nem ismerő lelke a halálos seb pillanatában a Hadak Urához szállott fel.

Alig tudok szavakat találni, hogy a mi veszteségünk fölött érzett mélységes fájdalomnak méltó kifejezést tudjak adni. A hősök tragikusan nagyszerű halála jutott Eckhardt főhadnagynak osztályrészeül: ez legyen a mi nagy fájdalomunkra az önök mélységes, pótolhatatlan veszteségére a vigasztalás.

Amikor ezt a mélységesen megrázó, gyászos hírt közlöm önökkel, kérem a Mindenható, adjon erőt e rettentő csapás elviselésére s legyen vigasztalás az, hogy mi időtlen időkig gyászolni fogjuk ezt a nemes jó barátot, akinek halála az ezrednek pótolhatatlan veszteség s akinek dicső emlékezte örök időken át élni fog közöttünk.

Hősi halált halt bajtársunkat katonai díszszel, egyházi áldással Havasalja (Körösmező mellett) község temetőjében adtuk át a magyar haza földjének.

Még egyszer kérem, fogadják önök mélységes fájdalomunk, igaz részvétünk kifejezését. Egyben mellékeltem küldöm *Denczig* hadnagy által hozott levelet, amely már, fájdalom, nem találta életben a mi kedves bajtársunkat.

Harcér, 1916. december 2-án.

Igaz tisztelettel *Fehér* ezredes s. k., ezredparancsnok.

Hasonló szellemű átiratot intézett az aradi házi ezred pótkeret parancsnoksága is a vigasztalhatatlan apához és anyához.

— A király utazása Budapestre.

Bécsből jelentik: *Károly* király kedden pár napi tartózkodásra Budapestre utazik. A koronázásra huszonhetedikén délelőtt fél tíz órakor indul el Bécsből udvari különvonattal a királyi család. A különvonat délután két órakor fog megérkezni a nyugati pályaudvarra.

— *Burián István* báró — százados. Budapestről jelentik: A *Rendeleti Közlöny* közli, hogy a király legfelsőbb elhatározásával *Burián István* báró külügyminisztert, volt honvéd főhadnagyot szolgálaton kívüli századossá nevezte ki.

— Tanácskozások a német császárnál. *Berlin*ből jelentik: A *bajor* király a német császár meglátogatására a nagyfőhadiszállásra érkezett. Egyidejűleg *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár és *Zimmermann*, a külügyi hivatal államtitkára is a főhadiszállásra utaztak.

— Hősi halál. *Radován* I. Péter törzsőrmester az oláh fronton november 30-án hazája hősi védelmében ellenséges golyótól találva meghalt.

— **Karácsony a harotéren.** A harotéri katonák karácsonyi megajándékozására indult mozgalom, a Hadsegélyző Hivatal és a Vörös Kereszt együttes akciója a legszebb eredményeket igéri. Pénzintézetek, vármegyei és községi hatóságok, egyházak, iskolák, a vidéki Vörös Kereszt fiókok nemes vetélkedéssel küldik adományait és remélhető, hogy példájukat egyre többen követik. A katonák karácsonyi ajándékainak csomagolása is megkezdődött és nagy apparátussal folyik. Adományok a karácsonyi szeretetadományok 8880. számú csekkszámájára küldendők az együttes vezetőséghez, Hadsegélyző Hivatal, V., Akadémia utca 17. sz.

— **A város gyógyszerári joga.** Rendkívül értékes és hasznos hajtó jog birtokába került a város azáltal, hogy a belügyminiszterium engedélyt adott a 13-ik gyógyszerár felállítására. A jogot nyert gyógyszerész meghalt, mielőtt még a törvényben megkövetelt egy éven belül üzletét megnyitotta volna. Ezáltal a gyógyszerári jog a város tulajdonába jut és azt a legjobb belátása szerint értékesítheti. *Varjassy Lajos* polgármester a szerdán tartandó közgyűlésen jelenti ezt be és kér a további lépések megtételére felhatalmazást.

— **Üdvözlét az Aradi Közlönynek.** Bukarest elfoglalásának napján az *Aradi Közlöny* „*Bűnhődés*” címmel írott vezércikke nemcsak Aradon, de messze lent Erdélyben is jóleső visszhangot ébresztett. Erdélyben, ahol talán még soká égő lesz minden seb, ahol még a földnek is lán az oláh boeskor taposása, elképzelhetetlen lehetett a kitörő öröm ereje a magyarság ősi és ádáz ellenségének porba tiprása felett. Fogalmat alkothattunk a lelkek mámoráról a következő sürgönyből, amelyet az *Aradi Közlöny* szerkesztősége kapott *Gyulafehérvárról*, a tegnapi napon:

„*Bűnhődés* cikk szerzőjét minden igaz magyar kébel nevében őszinte elragadtatással üdvözlök a gyulafehérvári ünneplők.”

Amilyen hálával köszönjük Gyulafehérvár ünneplő egész közönségének ezt a köszöntését, oly testvéri együttérzéssel osztozunk Erdély felújongó érzéseiben, amelyek a szenvedések tüzeiben tisztultak meg és a magyarság külváriáján magasztosultak fel. Büszkéek vagyunk arra, hogy örömmünepükön ránk gondoltak, akik velük sirtunk és velük virágozzuk fel szívünket a legszebb virággal, amely a felszabadított haza szent földjén nyílik.

— **Halálozások.** *Gróf Gyula*, az Aradcsanádi Gazdasági Takarékpénztár nagyszentmiklósi fiókindezetének főnöke, az állami elemi iskola gondnokságának elnöke, december 7-én, munkás életének 55. évében elhunyt. Hült temető 8-án nagy részvét mellett helyezték ideiglenesen nyugalomra a nagyszentmiklósi temetőben. Halálát kiterjedt rokonsága gyászolja.

Özvegy *Kerpel* Gusztávné; született *Grosz* Rozália december 8-án, életének 66. évében elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Wesselényi-utca 50. számú házból. Az elhunyt uriaszonyban *Kerpel* Izsó aradi könyvkereskedő édesanyját gyászolja.

Eichner László december 8-án, életének 37. évében elhunyt. Temetése 10-én lesz a Batthyány-utcai házból.

— **Feirobbant lőszergyár.** Rómából jelentik: A *Stefani* ügynökség jelenti: Tegnapelőtt *Alexandria* kerületben egy lövedékgyár robbanó anyagok meggyuladása folytán felrobbant. A robbanásnak ötven áldozata van.

— **Eljegyzés.** *Wallner* György második honvédgyalogezredbeli főhadnagy, a signum laudis tulajdonosa, ma eljegyezte *Kovács Annuskát*, *Aradról*.

— **Bérkocsi tarifaemelés és a goromba kocsisok.** Arad város szerdán tartandó törvényhatósági közgyűlésének napirendjén szerepel a bérkocsi tarifák emelésének kérdése. A háboru alatt most már másodizben fordulnak a törvényhatósághoz a bérkocsisok a viteldijak felemelése céljából. A háboru első évében huszonöt százalékos drágítást engedélyezett a közgyűlés és most Greén Nándor főkapitány újabb huszonöt százalékos emelést javasol. Előterjesztésében föltétlenül méltánylást érdemlő okokkal indokolja meg a tarifadrágítás szükségességét és nincs is senki, aki ne látná be, hogy a bérkocsi-ipar ugyanazokkal a súlyos nehézségekkel küzd, mint minden foglalkozási ág, amely a maga termelésének költségeit a fogyasztótól kénytelen követelni. A közgyűlés bizonyára eleget tesz a bérkocsisok kérelmének és ez ellen nincs is szavunk. Azonban föltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy a rendőrség ez alkalommal véglegesen rendet teremtsen és erélyes kézzel védje meg a közönséget a kocsisok durvaságaitól és szekaturáitól. Módot kell találnia arra a rendőrségnek, hogy a *bérkocsis föltétlenül elvállalja a fuvarát, amikor arra felszólítják és ne térhessen ki azzal a hazug kifogással, hogy: „Meg vagyok rendelve”.* A háborus viszonyok, amint látjuk, olyan hatalmat adnak a hatóság kezébe, amelyet azok a közönség érdekében igen radikális intézkedések megtételére használhatnak fel, anélkül, hogy magánérdeket sértenének vele.

— **Kórházban elégett aradi tiszt.** Egy aradi fiatalember szomorú hősi haláláról érkezett ma hír Aradra. Az olasz harctérről jött a hír, egy katonai kórház parancsnoksága küldött értesítést Szerinka László, a 39. gyalogezred hadnagyának Zrinyi-utcában lakó szüleihez, hogy fiuk tragikus körülmények között hősi halált halt. A mélyen lesújtó értesítés csak annyit közöl, hogy Szerinka László hadnagy a kórházban elégett. Más részlet a rettenetes tragédiáról nem érkezett. Szerinka László Aradon végezte iskoláit, majd a fővárosban szerzte meg kitűnő sikerrel mérnöki diplomáját. A háboru kitörésekor hadbavonult s azóta a szerbek, majd oroszok és utóljára az oláhok ellen védte hazáját, melyért oda áldozta azt, ami legtöbb — az életét.

— **Jelenet az Andrassy téren.** Fültnanu mondotta el: Piros, pozsgás arcú szőke német katonák állnak egyik Andrassy-téri könyvkereskedés előtt és az ott kifüggesztett német újság címlapján hatalmas betűkkel nyomott híradást mohón olvassák:

„Bukarest erobert.”

Az általános meglepedettséget csöndes káromkodás követi. Egyik a másikat kérdi:

— Miért vagy oly dühös?

— Mert szégyelem magam.

— Hát mit követtél el, hogy röstelkedned kell?

— Epen az baj, hogy nem csináltam semmit!

Most a másik kérdőleg tekint a rejtélyeskedőre, mire emez felháborodva és jelentőség-teljesen mondta:

— Hát nem borzasztó! Bukarestet elfoglalták és mi Aradon vagyunk...

— **Házasság.** Janovitz Vilmos a Magyar Általános Hitelbank igazgató-helyettese házasságot kötött Neuwelt Elza kisasszonnyal Ménésről.

Schützenberger Alajos aradi főgimnáziumi tanár december 5-én tartotta esküvőjét Fejér Tónikával, Fejér Antal földbirtokos leányával Kónároson.

— **Arad hódol az új királynak.** Arad város törvényhatósági bizottsága szerdán tartandó közgyűléséből feliratot küld Magyarországnak új királynak, IV. Károlynak, hogy biztosítsa őt a város polgárságának hódolatáról, szeretetéről és hagyományos királyhűségéről. A feliratot, amelyben a város uralkodójához fordul és amely visszhangja lesz annak a proklamációnak, amelyet ifjú királyunk trónralépésének napján az országhoz intézett, Varjassy Lajos dr. a város tiszteletbeli főjegyzője szerkeszti. Angel István dr. főjegyző — mint lapunk más helyén is megírjuk — annyira el van foglalva más fontos közérdekű teendők ellátásával, hogy a felirat elkészítését nem vállalhatja. Erről Kintzig János főispán a közgyűlésnek jelentést fog tenni.

— **Alapítvány egy kereskedő emlékére.** Eichner László a fiatalon elhunyt aradi kereskedő emlékére a hozzá közel állók és jó ismerősök az Aradi Kereskedők Körénél alapítvány létesítését határozták el, amelynek kamatai valamely, a háboruban elesett aradi kereskedő hátramaradottjainak segítésére fordítottassanak. Az alapítványhoz hozzájárultak: Färber Lajos 250, özv. Eichner Lászlóné 100, Spitzer Simonné 25, Horváth Leó 25, Aradi Általános Takarékpénztár r.-t. 20, Faragó Dezső 15, Lakatos Aladár, Eisler Éde 10—10 korona. Akik az alapítványt adományokkal gyarapítani akarják, sziveskedjenek azokat Kintzig Lajoshoz, az Aradi Kereskedők Köre elnökéhez juttatni.

— **Adományok.** Az Aradvárosi vöröskereszt egyesület részére újabban a következő adományok folytak be: Bittó Józsefné K 10, Brasch Simon K 100, Csóty Nándorné K 10, Weisz Lajos havi rendes adománya K 5, Meer Mór és fiai K 10, Hungária aradi pamutárugyár rtg. Arad K 1000, Telmányi Emil K 76, Barth Lajos világhírű könyve: „A világ” bemutatásából befolyt K 136 és Pap Lajos a katonák karácsonyára K 50, mely nemesszivü adományokért ezuton is halás köszönetet mond az Aradvárosi vöröskereszt egyesület elnöksége nevében Vásárhelyi Janka elnökő és Hász Erzsébet alelnökő.

— **Az aradi izr. jótékony egyesület által a téli segélyezésekre kibocsájtott felhívás folytán folytatolag adakoztak:** Rosenberg Arnold 20 korona, Bing Hugó 20 korona, özv. Reiniger Samuné 50 korona, Freud Fülöp 25 korona, Glück Károlyné 20 korona, Hegyi Albert 20 korona, Kovács Miksa 5 korona, Fuchs Ignác 20 korona, Nemess Géza 20 korona, Oravetz Miklós 20 korona, Mairovitz Emil 20 korona, Deutsch Andor 20 korona, Flam Miksa 10 korona, Löbl Gyula 50 korona, Basch Simon 20 korona, Kell Lajos 10 korona, Faragó Rezső 10 korona, Keppich Zsigmond 10 korona, Jakob Mór Arad-Gáj 10 korona, Kell Manóné 5 korona, Neuman Herman 20 korona, Kendé Ferenc 10 korona, Deutsch Testvérek 10 korona, Goldschmidt Sándor 40 korona, Kaufmann Lajos 10 korona, Löwy Mór (sürraktár) 10 korona, Radó Gyula 10 korona, Weisz Márkus 50 korona, Berger Albert 5 korona, Fuchs Arnold 20 korona, Varjas Gyözőné 5 korona, Obláth Béni 4 korona, Tenner Lajos 10 korona, Leichter Lipót 10 korona, Erber Istvánka 5 korona, Schreier Viktor 10 korona, Bickel József 5 korona, Pálmai Lajos dr. 20 korona, Lusztig Armin és neje Herzl Bernát ravatalára szánt koszoru megváltásul 20 korona, mely nemesszivü adományokért halás köszönettel adózik az egyesület elnöksége.

— **Birtokosere.** Boros Ernő és özv. Schusztter Józsefné eladták ingatlanukat 7000 koronáért Anna Mátyás és nejeének. — Kotsis Lajos eladta Mihály-utca 11. számú házat 6000 koronáért Goldschmidt Sándornak. — Lendvay Márk dr. eladta Perényi-utca 4. számú házat 62.500 koronáért Grumáz László dr. és nejeének. — Buvár Mihály és neje eladták Gáj Templom-utca 60. számú házat 10.400 koronáért Merksomer Lajos és nejeének.

— **Az új rekvizíció.** A hadsereg és polgári lakosságnak az új termésig szükséges liszt és hüvelyes szükséglete rekvizíció útján biztosítandó lévén, az Országos Közélelmezési Hivatal rendelkezése alapján a gabona, annak örleményei és hüvelyesek zár alá vételét a *házi gazdasági és állattenyésztési szükségletek kivételével*, elrendeltem. Bár a rekvizíció mostani szigorított lefolytatása kétségtelenül jelentékeny áldozatok meghozatalát követeli az országnak úgy termelői, mint nem termelő lakosságától: ezek az áldozatok mégis távolról sem mérhetők össze a harctéren küzdő katonáink ezernyi szenvedésével. A világháboru sikeres viteléhez és győzelmes befejezéséhez a hadi siker mellett a gazdasági termelés minden egyes tényezőjének megfeszített erejére és minden egyes fogyasztó önzetlen becsületességére is egyformán szükség van, miért is teljes bizalommal felkérem a város hazafias közönségét, hogy a katonai segédlettel megjelenő rekvizíció céljából megjelenő tisztviselők előtt gabona, liszt és hüvelyes készleteiket készséggel feltárni és a szükséges adatokat rendelkezésre bocsájtani fogják. Varjassy Lajos polgármester.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi izr. népkonyha javára Herzel Bernát ravatalára szánt koszoru-megváltás fejében Tenner József és neje 20, Goldschmidt Sándor és neje 50 koronát voltak szivesek adományozni. Azonkívül adományoztak a népkonyha javára: Szabó Albertné 20, Schreyer Viktorné 20, Éles Arminé 50, Hajos Arpádné 20, Tisch Mór dr. és neje 10, Hungária pamutgyár 300, Schulhof Károlyné 10, Basch Simonné 50, Kell Lipót dr. 30 koronát, mely nemesszivü adományokért halás köszönetét fejezi ki a népkonyha vezetősége. A jövő hét tolyamán a népkonyhában a védaszovnyi tisztséget Freud Fülöpné, Faragó Rezsőné és Klein B. Vilmosné urnó lesznek szivesek ellátni.

— **Színházi vacsora a Mojzes-vendéglőben.** Mojzes Ferenc Eötvös-utcai vendéglőjében ezután már 7 órától kezdve kapni színházi vacsorát étlap szerint választva. Egy vacsora egy pohár sörrel vagy borral 3 korona.

— **Táncoktatás.** Több oldalú érdeklődésre értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy új évtől kezdve, egy zártkörű tánc-kurzus megkezdése van tervbe véve, mindkét nembeli fiatalok részére. Bővebb felvilágosítást nyújtok lakásomon: Deák Ferenc-u. 9. szám alatt naponta 2—5 óra között. Teljes tisztelettel Szathmáry Etelka. 6845

— **Megnyílt a karácsonyi tárlat a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren.** Naponta érkeznek szebbnél-szebb játékszerek. A közönség helyesen cselekszik, ha előbb keresi fel a nagy áruházat. Baba-klinika. Gyönyörű baba fejek raktáron. Mesés karácsonyfa-díszek. Gyermek-kocsi 50 koronától 200 koronáig. 5628

— **A kiadóhivatal üzenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentse be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A Magyar Királyi Polgam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közönségre teszi, hogy személyszállítással egybekötött menetrendszerű teherjáratát a Tiszán a folyó évre akként szünteti meg, hogy az utolsó menet Szolnokról—Csongrádra folyó évi december hó 7-én, Csongrádról—Szegedre és vissza, folyó évi december hó 9-én és Csongrádról Szolnokra folyó évi december hó 10-én lesz.**

FOG- kőmészek, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogcsorok majonális nélkül aranyból, platinaból vagy porcellánból. ::

FOG- kővek eltávolítása, fogak lenyírása és hibás fogcsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tízéves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legutósebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

Továbbá tekintettel az előrehaladott évadra menetrendszerű vegyes hajójáratát a Kisdunán Budapest és Dömös, illetve Esztergom között a vonalon levő állomások személy és áruforgalmával együtt a folyó évre akként szünteti meg, hogy az utolsó menet Budapestről Dömösré folyó évi december hó 9-én, Dömösről Budapestre december hó 10-én, Budapestről Esztergomba és vissza pedig folyó évi december hó 9-én lesz.

Ezenkívül menetrendszerű vegyeshajójáratát Vukovár és Ujvidék között folyó évi december hó 10-ével a vonalon levő összes állomások személy- és gyorsáruforgalmával az évre végleg megszünteti.

Végül tekintettel az előrehaladott évadra menetrendszerű vegyeshajójáratát Baja és Apatin között folyó évi december hó 10-ével a vonalon levő összes állomások személy- és gyorsáruforgalmával együtt az évre ugyancsak végleg megszünteti.

— **A bérkeoslosok vegyék át a zabot.** A városi tanács felhívja mindazon bérkeosi tulajdonosokat és fuvarosokat, akik részére lovaik takarmányozására a városi tanács zabot utalványozott, hogy utalványaikkal legkésőbb december hó 20-áig Pahl Egon közti tisztasági felügyelőnél a zab átvétele végett annál is inkább jelentkezzenek, mert ellenkező esetben utalványaik hatályukat veszítik, a később jelentkezőknek zab kiadatni nem fog.

A szerkesztésért felel:
Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.)

PRO PATRIA.

Fájdalomtól megtörtén tudatom, hogy férjem

Radován I. Péter

törzsörmsztor

a román fronton november hó 30-án hősi halált halt.

Emléke örökké megmarad! 6340

Bánatos özvegye: özv. Radován I. Péterné, Iván, Dusan, gyermekei és számos rokonság.

Özv. Eichner Lászlóné szül. Spitzer Leontin úgy a maga, mint az alulírott rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelenti, hogy a szeretett jó férj, gyermek, testvér, sógor, vő és jó rokon

Eichner László

f. é. december hó 8-án d. u. 4 órakor, életének 37-ik s. boldog házasságának 9-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

A drága halott hült tetemei f. hó 10-én, d. u. 2 órakor feognak a gyászszobából, Batthyány-utca 31. sz. alól, az izraelita sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke drága poral fölött!

Arad, 1916. december hó 8-án.

Eichner Adolf és neje szül. Steiner Hermin, szülei. Özv. Spitzer Simonné, anyósa. Eichner Vilmos, Eichner Szerena, Eichner Margit, Eichner Ákos, Eichner Ella, testvérei. Färber Lajos és neje, Herzberger Dávid és neje, Horváth Leo, sógor és sógornő. Färber Brzsi és Iren, Ritter Jancsika, unokatestvérei és öccse. 6309

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1916. december 10-én vasárnap:

Délután 4 órakor mérsékelt helyekkel:

3 a kislány.

Operetta.

Este 8 órakor rendez helyekkel:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Királynóm . . . meghalok érted!

Színmű 3 felvonásban.

APOLLO SZÍNHÁZ.

December hó 10-én, vasárnap

közkívánatra:

A király temetése Wienben.

Igen jó eredménnyel alkalmazzák -

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
SÁVANYUVIZ

Az igazi
megbetegedések,
a garat és légző
szervi betegségek,
mellhártya-gyulladások.

Gyertyát

kisebb és nagyobb mennyiségben, belső hadszínterületre is szállít

Gonda Nándor

Aruforgalmi Vállalata, Déva. 1180

APOLLO SZÍNHÁZ.

December 10-én, vasárnap:

Paul Wegener első filmje:
A hegyek ura.

Rübezahl nászának története 5 részben. Írta, rendezte és címszerepelt jáska:
PAUL WEGENER.

Az előadások hétköznap 5, 7 és 9 órakor, vasárnap 3, 5, 8, 1/8 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak. Penztárnyitás hétköznap délután 4 órakor, vasárnap délután 2 órakor. A vasárnapi 6, 1/8 és 9 órai előadásokra is számított jegyek adatnak ki, melyek előre megválthatók

SIESSEN

az ősi idény beállításával

FEDÁK-CIPŐKRÉM

szükségletét idejekorán beszerezni. Dacára a mai nehéz viszonyoknak, sikerült az előállításához szükséges anyagokat nagy áldozatok árán csekély mennyiségben beszerezni, úgy, hogy az ebből gyártott

FEDÁK-CIPŐKRÉM a háború előtti minőségűek felel meg.
Kérjen mindentől

Óriás FEDÁK-CIPŐKRÉMET

Egy doboz ára 50 fillér.

KÁVÉ helyett

tea és rum,
Csokoládé,

továbbá
teasütemény,
karácsonyi cukorka
benbonok
és Conservek

kaphatók az

ATLANTIKA

kávé- és tea behozatalnál
Arad, Andrassy-tér 20.

Telefon 609.

Uraságok és kereskedőurak figyelmébe

Munkások és hadi foglyok részére raktáron van nagyobb mennyiségű téli vattás kabát, nadrágok, alsó trikó ruhák, komisz katonaling és lábravaló, valamint bőrből készült munkabakkancsok. Kérem az igen tisztelt vevőmet szükségletüket mielőbb beszerezni, míg a készlet tart. 6927

Merzfeld Gyula,

Aztalek Sándor utca.

Szálloda

étterem, kávéház,
9 vendégszobával,

Aradhegyalja egy nagyobb városában betegség miatt azonnal eladó.

Olm a kiadóhivatalban.

6343

Viszonteladóknek,

ügynökök-, házalók- és vásárosoknak a legszabályosabb selyemmel készített

házi áldás

paspartouval minden nyelven.
42x52 cm. nagyságban kapható

Hugó Jellinek

Strickerel-Fabrik

7036

Wien, VII., Lindengasse 55.

Értesítés.

Kozmetikai intézetemben kitűnő archámlasztást, arcgőzölést, vibrációt és kézi arcmassirozást, eszközök. Ezenkívül hajapolást. Az igen tisztelt hölgyek figyelmébe ajánlom! Fogások d. e. 1/2, 10-től 1/2, 12-ig, d. n. 2-től. Hivatalba járó hölgyeket esti órákban is. Saját lakásomon Batthyány-u. 10., II. udv., földsz., ajtó 5.

Kiváló tisztelettel: **Bartháné.**

6906

Hüvösvölgyi Park Szanatórium

klimatikus physikalikus és dietás gyógyintézet.

Egyetlen klimatikus gyógyhely Budapestben, Hidegkúti-ut 78. szám.

Bel- és idegbetegek részére. Vizgyógyintézet. Telefon 145—90. és Interurban.

Különös tekintettel dietás kezelésre.

Anyagcsere bántalmak, (cukor-, vese-, vérbajok-, kösvény stb.) valamint az összes gyomor-, bel- és májbetegségekben, szív- és idegbajokban szenvedő betegek kezelésére. Hízó-, fogyó- és Lahmann-kurák. Szabadban való foglalkozás. 6927

Az Ingatlanforgalmi és Parcellázóbank Részvénytársaság Arad

folyó hó 20-án délután 5 órakor

az intézet saját helyiségében (Arad, Petőfi-utca 1. szám.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényeseket meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az alapszabályok 18. §-a értelmében a jegyzőkönyvvezetőnek kirendelése és két jegyzőkönyvhitelesítőnek a közgyűlés általi megválasztása.
2. Az igazgatóság elterjesztése a társaság részvénytőkájének felemelése iránt.
3. Az alapszabályok 3. és 5. §-ainak módosítása.
4. Egy igazgatósági tag választása 1917. évi december hó 31-ig terjedő időre.
5. Az igazgatóságnak adandó felhatalmazás a cégbiróság által netalán kívánt alapszabálymódosítások saját hatáskörében történendő eszközölése és ezeknek bejelentése iránt.
6. Esetleges indítványok.

Arad, 1916. évi decembar hó 8-án.

6329

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkérem, hogy az alapszabályok 18. §-a értelmében részvényeiket folyó évi november hó 17-én déli 12 óráig az intézet pénztáránál, vagy az Aradmegyei takarékpénztárnál letétem. nyezni sáiveskedjenek.

KURZER BERTALAN

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott
fontechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.
Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

Apró hirdetések:

Levelezés.

„B. L. 1916.“
levele van, kérem vesse már el. 6336

„Keres!“

„Egy másik árva szív“ jellegre levél van. 6335

Édes kis Anyám!

Boesáson meg, de nem volt bátorságom. Imádlak. 6347

Intelligens, eszes,

tiszteletes, független urind tisztességes számból megismerkedne intelligens, középkorú urral, kívül üres órát kellemesen eltölthetné. Teljes címmel ellátott levelet „Idegen 48.“ jellegre a kiadóhivatalba. 6308

Keddi utitársamat

felkérem, hogy címét közölje. „Utitárs“ jelleggel levelet várom a kiadóhivatalban. 6314

Egy fiatal asszony

és urleány két hadnagy ismeretséget keres. „Sétapartner“ jelge. Választ a lapban jelzem. 6313

„Ugy szeretnék boldog lenni“

levele van. 6324

Urasszony

urleány tisztességes ismeretséget keres. Levelet „Idealista“ címen „Az Est“ hírlapíródába kér. 6326

Szándék

Ki szardán este 9 órai előadás Apollóban az emeleten 10-es pányol közepén helyén ült, kéri jobboldali szomszédját írja meg adatait „Üstökös“ jellegre a lap kiadóhivatalába. Levelet jellese a lapban. 6330

Oktatás.

Eine deutsche Lehrerin

wünscht Vormittag Lektionen zu erteilen. Nähere in die Administration. 6303

Ösztörök

tiszt gyorsan akar tanulni magyarul. Tanítót (lehet diák is) keres. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével „Egyszerű mód“ jellegre a lap kiadóhivatalába (Zrínyi-utca) kéretnek. 6325

Keresek ismeretséget.

(Felnőttek részére.) Könyvtár. Gyorsírás. Gépirás. Számítás. Levelezés. 4 havi gyakorlati cursus volt főkönyvelő vezetés alatt. Méréseket tanít. Díjtalan. Alak-közvetítés. László Vilmos-ú. 2., Földes-palota mellett. 6337

Alkalmazást keres.

Rövid, kényes,

divatár. kereskedősegéd állást keres bármikor belépéssel. Niedermayer Ferenc Flek, 289. szám. 6333

Magyar-német

gyors- és gépiró, hosszú irodai gyakorlati állást keres. Ajánlatok „Komoly“ jellegre a lap kiadóhivatalába kéretnek. 6320

4 polgári végzet

fiatalember irodába vagy ehhez hasonló állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 6316

Alkalmazást nyer.

Előreutó

intelligens, aki irodai kezdő munkára is alkalmas, nagyobb üzletben felvetetik. Ajánlatok „Szorgalmas“ jellegre a lap kiadóhivatalába kéretnek. 6339

Egyedül álló urind

mindenes szakácsnót keres. Cím a kiadóhivatalban. 6332

Kétgyermek családnak

tisztességes nő keresetlik, ki főzést is vállalja. Bővebbet Wessalényi-utca 3. (a házastestvérrel.) 6318

Ügyes leányt

keresek azonnali belépésre, ki szabaleányi teendőknél kivül kis gyermekekkel is foglalkozik. Alstleitner Hugoné, Honcót. 6289

Lakást keres.

Intelligens

magános leány keres üres szobát jobb családnál. Megkereséseket vár, G. R. Vörösmarthy-utca 1. sz. emelet. Petőfi-utca sarok. 6322

Kalóbejárata

elegánsan butorozott szobát, lehetőleg fürdőszoba használatával keresek január 1-re 50-60 koronáért. Ajánlatok postafiók 113 címre kéretnek. 6312

Modern

szépen butorozott szoba, villany világítással, fűtéssel és fürdőszoba használatával azonnalra vagy f. hó 15-re keresetlik. Címeket ármegjelöléssel a kiadóhivatalba. 6338

Február 1-re

keresek 2-3 szobás utcai, esetleg udvari lakást, fürdőszobával, lehetőleg a belvárosban. Cím a kiadóhivatalban. 6315

3 szobás lakás

keresetlik sürgősen. Ajánlatokat a kiadóhivatalba továbbít. 6318

Kiadó lakás.

Üres és butorozott

lakások díjtalan bejelentését elfogadja a Lakás nyilvántartási Iroda. Díjazás csak bérbeadás esetén. 6001

Butorozott szoba

központi fűtéssel a Bohus palotában kiadó. Bővebbet Körösvölgyi Pálkaraktárban, Andrássy-tér 5. 6326

Butorozott modern

díszköt bejárata utcai nagy szoba elő és fürdőszobával egy vagy két ágyval kiadó. Thököly Imre-utca és Hal-ter 6. sarokházban. Bővebbet a házastestvérrel. 6334

Két kényelmesen butorozott

szoba intelligens ur részére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6269

Két 2 szobás utcai lakás

modernül felszerelve, azonnalra, ugyanott pinchehelyiség kiadó. Hasszinger-ú. 5. 3116

Üzletek.

Üzleti ház,

melyben kocsmá és szatócs üzlet van, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1917

Évtizedek óta

rendelték szék vendéglő házá miatt azonnali kiadó; másféle üzletnek is alkalmas. Kapa-utca 1. 6321

Egy régi, lefogyóval italmérés

betegség miatt eladó, egy áterem és szálloda pedig kiadó. Értekezni Kurtág-nénál, Gróf Tisza István-ut 2. 6295

Ingatlan.

Dunajánál-utca 2. sz.

két utcára szelő ház, szabadkészből eladó. 6341

Boncolalván

364 kishold szántó és kis részben erdőbirtok december 11-én 8 órakor a közszékházánál nyilvános árverésen eladatik. 6319

Keresek megvételre

egy négyszobás magánházat, fürdőszobával, vízvezetékkel és villanyvilágítással. Cím a kiadóhivatalban. 6304

Pargly L.-u. 146. száma

új adómentes magánház, villany- és vízvezeték bevezetéssel, eladó. 6311

Edelpacker-ú. II. sz. ház nagy kerttel eladó. 6212

Belvárosban

két földszintes ház, teljesen jókarban, jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6210

Hasszánbérbe

vannék, lehetőleg Arad közelében, 100-150 holdas birtokot, megfelelő gazdasági épületekkel. «Gazdaság» jellegre a kiadóhivatalba. 5997

Eladó

a Hegyalja legszebb részén, villamos és Acsev mellett, modern új ház, virágos és baromfi udvarral, szép kerttel, kis szőlő, a hegyen szántófölddel, borkereskedőnek igen alkalmas. Cím a kiadóhivatalban. 6291

Egy 7 szobás

modern magánház, nagy telekkel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4635

Gyógyászat.

Rész és visszatérő

elien téher kenőcs kapható Ferenc-téri Wajdits-gyógyászattárban. Kis tégely 1 korona 50 fillér, nagy tégely 3 korona. 6171

Vétel és eladás.

Ezer darab hangtrog

operák, nyitányok, műdalok, stb. 40 fillérért kapható Deák Béla zeneműkereskedésében, Forray-utca. 6071

Székíték

finom tölkebat, kitérő karban eladó urimbernek. Cím a kiadóhivatalban. 6002

Róka-

bőrök eladók Deák Ferenc-utca 10. sz., I. emelet. 6280

Festő minták.

(Köcsönszere is) festővázonon és kelleknek nagy választékban, Deák Béla könyvkereskedésében, Forray-utca. 6071

Fejles képeztet

kis és nagy mennyiségben kapható Aranykéz-utca 4. 6270

Egy ágy.

éjjeli szekrény, egy abroz, továbbá egy kerek kutyálvány és egy tiszt kád eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6296

Karácsonyi

zenealbumra — 50 legújabb zeneművel, — előjegyzést elfogad 90 korona helyett 4, 6 és 8 koronáért Knieser L. „Minerva“ könyvkereskedése Arad, Dobó-utca 1. Telefon-791. 1066

Pallék és gerendák,

valamint mindennemű építkezési és egyéb anyagok eladók. Bővebbet Ortutay Lajosnál, Arad, Deák Ferenc-ú. 29. Telefon 11-24. 6199

Karácsonyi

nagyban és kicsinyben kaphatók Ortutay Lajosnál Arad, Deák Ferenc-ú. 29. Telefon 11-24. 6197

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindentféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignátz, Boczkó-utca 1. 629

Kereskedők

és viszonteladók figyelmébe! Karácsonyi és újévi képeslapok nagyban és kicsinyben nagy választékban kaphatók Mandl L. papirkereskedésében Arad, Eötvös-ú. 12. 6083

Tábori debekok,

levelező-lapok, levelek és papírlapok nagyban és kicsinyben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadság tér 1. Telefon 308. 601

Eladó

nagyobbmennyiségű kifőzött törköly. Müller Karoly, Újszentanna. 6190

Fonyó-dísz-

és gyümölcsfa-csemeték, sima és gyökeres Kipária, szőlőkészítők eladók. Ortutay Lajosnál, Arad, Deák Ferenc-utca 29. Telefon 11-24. 5849

Új butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön, és részletfizetésre szálítottok Garal Karoly bel. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 913

Különte.

Elvezető

9-én d. e. a lóvonaton egy virágos, sárga bőrtáska. Szegény asszony vesztette el, aki messziről jött helyet keresni és a cselédkönyve is benne volt. Aki neki a város-házára elhozta, annak örökké halás lelkőtelezette lenne. 6331

Irodahelyiséget,

két helyiséget állít, azonnalra bérbe keressük. Ajánlatokat „Erzsébet“ Könyvkereskedésében, Vécsey-utca 1. 6003

Tyukaszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukaszem-tapassa. A legmeggröztöttebb tyukaszem a tapasz párnái használata után leválik, a győtrő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 60 fillér, Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad. 12

Regiszterkassza

megvételre kerestetik!

Üzletem részére egy Nations' üsszedő és utalványozó kasszát szándékozom venni. Ajánlatok ár és a kassza állapotának megjelölésével „Közpénzügy“ jelge alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 7072

135 koronáért egy finom téli öltönyt.

180 koronáért egy finom téli kabátot mérték után készít

Hauptvogel Ferenc

férfi szabó mester

Batthyány-utca 37. szám. 2351

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintősz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintősz bacilus ára:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine“ vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám. Telefon 10-45. 2116